

Львів -2021

Тема 1

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ЗАХИСТУ ДОКУМЕНТІВ. ДОКУМЕНТИ, ЩО ЗАСВІДЧУЮТЬ ОСОБУ.

Годин на тему – 1

Занять – 1 (1 академічна година)

Навчальна мета: сформувати у патрульних поліцейських поняттєво-категоріальний апарат, а також систематизувати знання про особливості захисних елементів документів під час їх виготовлення..

Міжтематичні зв'язки: взаємодія поліції та суспільства; кримінальне право, криміналістика, кримінальний процес

План лекції

1. Основні елементи захисту документів.
2. Технологічний захист;
3. Поліграфічний захист;
4. Фізико-хімічний захист.
5. Документи, що засвідчують особу.

1.Основні елементи захисту документів.

Захист документів, це комплекс захисних елементів, внесених у документ при його виготовленні з метою запобігання фальсифікацій і полегшення діагностики підробок.

Умовно можна виділити три види захисту:

- ❖ технологічний захист;
- ❖ поліграфічний захист;
- ❖ фізико-хімічний захист.

❖ **Технологічний захист** являє собою внесені у процесі виготовлення складових частин документів за допомогою використання спеціальних технологічних прийомів елементи. Такими елементами є:

- склад паперу, розміри документу;
- водяний знак;
- захисні меланжеві волокна;
- захисні нитки;
- компонентні сполуки паперу і фарб;
- голограми, кінеграми, т.п.

❖ **Поліграфічний захист** складається з використання певних способів і прийомів поліграфічного друку, а також у нанесенні на папір спеціальних елементів поліграфічними способами. Поліграфічний захист складається з:

- видів друку;
- мікродруку;
- прихованих зображень;
- графічних (гільоширних) елементів;
- фонових сіток;
- наскрізних зображень.

❖ **Фізико-хімічний захист** заснований на використанні в сполуках матеріалів документів добавок хімічних речовин, наявність яких може бути визначена спеціальними методами. Як такі матеріали в цінних паперах використовують:

- ✓ люмінесцентні речовини (люмінофори), (флуоресцентні та фосфоресцентні фарби);
- ✓ феромагнітні компоненти;
- ✓ метамерні фарби;
- ✓ оптично змінні (ОВІ) фарби і т.п.

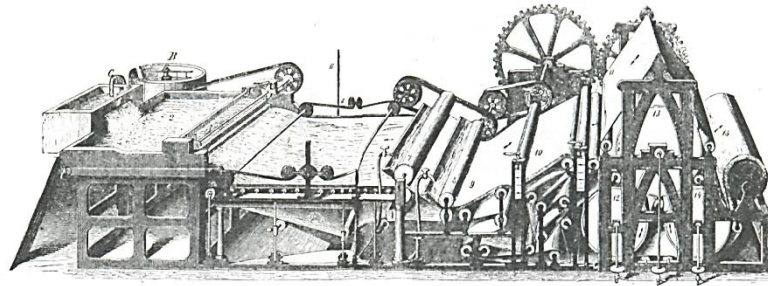
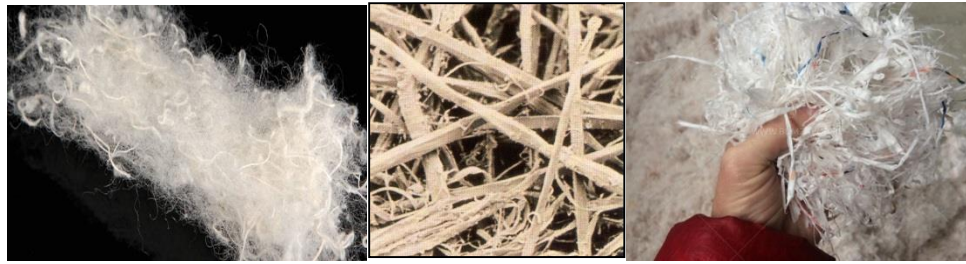
Всі документи суворого обліку забезпечуються композиційною системою захисту від підробок, тобто комплексом захисних технологій, утвореним сполученням різнорідних компонентів захисту. Характеризується властивостями, які не має жоден з компонентів, взятий відокремлено. Конкретний набір зазначених компонентів визначається, виходячи з необхідності забезпечення відповідного рівня захисту, економічної обґрунтованості їхнього застосування, а також з урахуванням дизайну документів.

Далі, роздивимося елементи захисту документів.

2. Технологічний захист

➤ **Папір** (від іт. bombagio - паперовий, від лат. bombacium - шовковий) - матеріал для письма, графічних і живописних робіт, художніх і побутових виробів. Папір отримують з маси спеціальним чином оброблених

волокон з додаванням мінеральних (каоліну, крейди) і проклеюють речовин, барвників та ін.

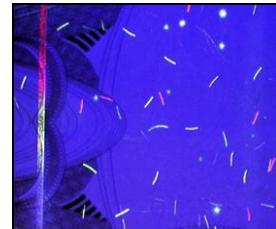

Під час виготовлення паперу для документів, особливо суворого обліку, до паперової маси додаються меланжеві волокна, захисні металізовані та полімерні стрічки, а також водяні знаки.

➤ **Захисні волокна та конфетті** додаються в паперову масу під час виготовлення паперу, при цьому частина їх елементів залишається на поверхні, а інша повністю або частково розміщується в шарі паперу.

Видимі кольорові волокна та планшети в структурі паперу

Кольорові флуоресцентні волокна та планшети в структурі паперу

➤ **Захисні стрічки** за своїм складом можуть бути паперовими, пластиковими, металевими, полімерними.

Захисні стрічки за характером розміщення в папері можуть бути повністю або частково занурені в товщу паперу.

➤ **Водяний знак** – являє собою внутрішню зміну товщі паперового шару, що утворюється в процесі виготовлення паперу

Водяні знаки проявляються при дослідженні в косопадаючому або проникаючому світлі.

Однотонові водяні знаки

малюнок світліший чи темніший від фону

Двотонові водяні знаки

малюнок містить одночасно два різновиди штрихів темніші і світліші від фону

Багатотонові водяні знаки

малюнок містить тонкі переходи від світлих до темних тонів

➤ компонентні сполуки паперу і фарб

При виготовленні документів, виробники дотримуються наступних правил, таких як:

- використання рідких важкодоступних матеріалів і хімічних реактивів;
- використання спеціального дорогого устаткування, для закупівлі якого проходять спеціальні процедури та реєстрацію;
- технологія і засіб виготовлення складових частин документів зберігаються в таємниці.

Основними компонентами паперу є основа з визначеним складом за волокном (целюлоза хвойна та листяна, деревинна маса, хлопок тощо), наповнювачі, проклеюючі речовини, оптичні відбілювачі та поверхневе покриття.

Як правило, при виготовленні паперу для документів, які мають декілька ступенів захисту, в обов'язковому порядку використовують папір з відповідними захисними властивостями, які вводять до нього ще на стадії

виготовлення. Для грошових знаків та цінних паперів потрібний спеціальний папір, який в своєму композиційному складі містить бавовняне волокно або його замісник (ганчірна маса і т.п.), які надають йому високу міцність. Наприклад, папір, який використовують для банкнот, повинен витримувати 2,5 тисячі подвійних перегинів. Відсоткове співвідношення бавовни в залежності від виду, номіналу та строку дії цінного паперу може бути від 10 до 50 відсотків (в деяких країнах, наприклад в Німеччині відсоток досягає 100). Щільність паперу при цьому складає від 80 до 120 г/м². Для передачі відповідної якості друкарських зображень папір повинен мати відповідні оптичні, кольорові характеристики. Папір не повинен люмінесцювати в ультрафіолетових променях, для цього в нього вводять спеціальні компоненти з оптичним відбілювачем в своєму хімічному складі (ця речовина відбілює папір, не маючи при цьому люмінесценції в ультрафіолетових променях).

Для виготовлення пластикових карток можуть використовуватися папір (без захисту або захищений); полівінілхлорид; полікарбонат) і захищений змішаного складу папір; поліетилен-терефталат; акринітрил-бутадієн-стирол; TESLIN®; ацетат полівінілхлориду, а також використовуються композиційні матеріали, які включають в свій склад в різних пропорціях ПВХ и ПЕТ (поліетилентерефталат). Вони легко піддаються обробці та нейтральні до фарби, що дозволяє отримувати на вже виготовлених картках дуже яскраві кольори, а також мають добрі адгезивні якості, високу стійкість на злом, термостійкість, що дуже важливо при ламінуванні, стійкість до руйнівних дій при ембосуванні

Основними компонентами фарбових матеріалів є основа (плівкоутворювач), барвник (пігмент або лак) та розчинник.

Для друку документів обирають фарби, які за своїми властивостями відповідають таким вимогам:

- точність відтворення кольорів, їх інтенсивність та яскравість;
- висока покривна здатність;
- швидкість початкового й остаточного закріплення фарби;
- стабільна адгезія до матеріалу основи, низький ступінь відшарування та механічних пошкоджень;
- відповідність структурно-механічних властивостей фарби визначеному друкарському обладнанню;
- стійкість до дії активної та агресивної середовищ;
- відсутність впливу на навколишнє середовище.

➤ **Голографічний елемент** - об'ємний багатоплановий або плоский малюнок на металізованій фользі або оптично прозорому матеріалі (ламініуючій плівці). При зміні кута огляду або освітлення стають видимими різні шари, фрагменти зображення, райдужно переливається його колір.

3. Поліграфічний захист

- **Види друку та способи друку**

Найбільш поширеними способами нанесення зображень на документи є:

- ✚ високий друк;
- ✚ глибокий друк;
- ✚ плоский (офсетний) друк;
- ✚ трафаретний друк (шовкографія).
- ✚ ірисовий друк (розкат).

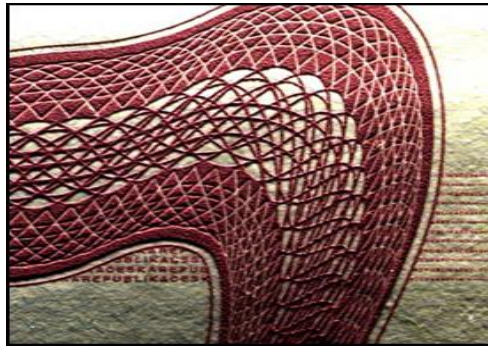
Також використовуються засоби оперативної поліграфії зі струменевим та лазерним способами нанесення зображень.

- ✚ Для зображень, отриманих способом високого друку, характерні такі ознаки:

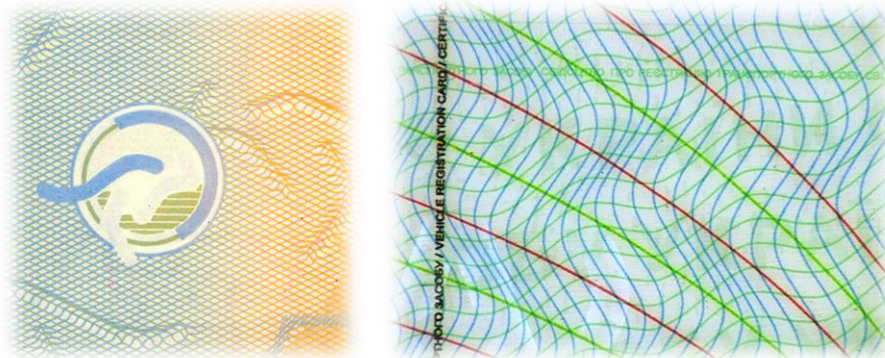
- a) глянцева поверхня відбитка;
- b) чіткі, рівні краї штрихів;
- c) наявність фарбувального бортика по краях штрихів;
- d) втиснені сліди за формою знаків на лицьовій, а іноді й на зворотній сторонах аркуша паперу.

✚ Для зображень, отриманих способом глибокого (інтагліо) друку характерні:

- a) рельєфно виступаючий фарбний шар у штрихах;
- b) різна товщина фарбного шару у відбитках.

✚ Для зображень, отриманих способом плоского офсетного друку, характерно:

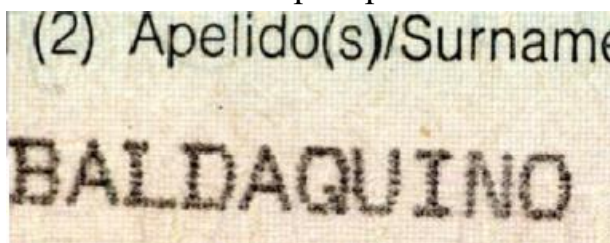
- a) матова поверхня фарбника;
- b) недостатньо чіткі краї штрихів;
- c) невеликий шар фарби, що рівномірно розподіляється у штрихах на виступаючих ділянках поверхні, особливо шорсткуватої та крупноструктурної.

✚ В зображеннях, отриманих способом трафаретного друку спостерігаються наступні ознаки:

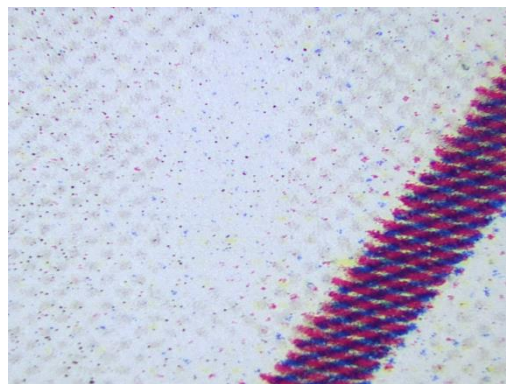
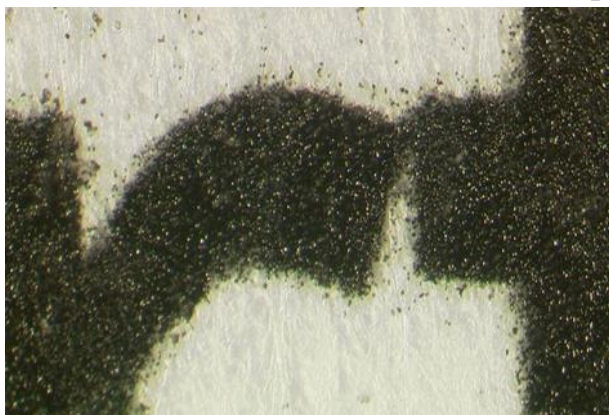
- a) штрихи знаків роздроблені на дрібні елементи сітки;
- b) великий шар фарби рівномірно розподілено по всій площі штрихів.

✚ для зображень, отриманих з матрично-голчастих друкувальних пристроїв:

- a) штрихи складаються з крапок однакового розміру;
- b) незначна деформація паперу у місцях нанесення зображень;
- c) відносно рівномірний шар фарбника в крапках;
- d) упорядковане розташування крапок по горизонталі та вертикалі;
- i) у крапках проглядається структура барвної фарбуючої стрічки.

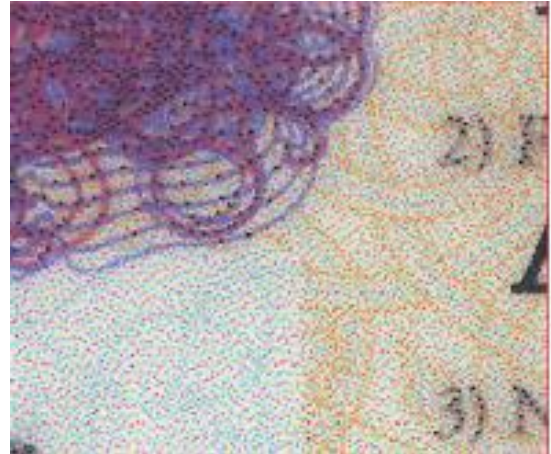
✚ для зображень, отриманих електрофотографічним способом друку:

- a) поверхневе розташування фарби;
- b) штрихи знаків утворені дрібними, спеченими між собою частинками однокольорового або багатокольорового тонера;

- с) наявність крапок на незадрукованих поверхнях паперу і по краях зображень;
- d) відшарування фарбувальної речовини в місцях перегинів паперу;
- i) наявність характерного блиску;
- f) сліди тиснення відсутні.

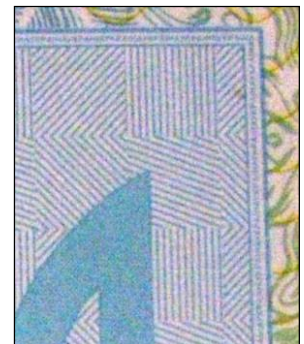
✚ для зображень, отриманих струменево-крапельним способом друку:

- a) штрихи складаються з різнобарвних (однобарвних) крапок різного розміру, які взаємонакладаються;
- b) фарба розташована на поверхні паперу;
- с) при взаємодії з розчинником чи водою фарба, як правило, розтікається.

- **Мікродрук**

Мікродрук – лінії або інші графічні знаки, що виконуються маленькими літерами, можна побачити лише за допомогою збільшувального скла.

- **Приховані зображення (кін-ефект)**

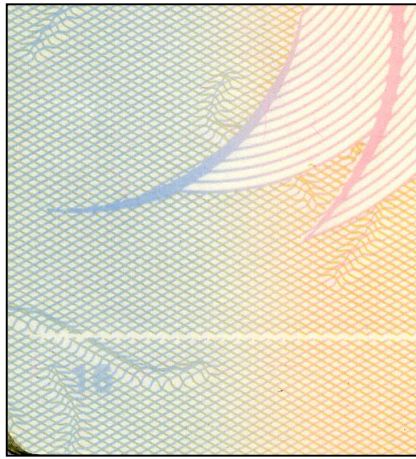
Зображення замасковане в іншому. Формується рельєфними різноспрямованими штрихами однакового кольору (металографія, глибокий друк) або різними за формою, напрямом і розмірам елементами: штрихами, роздвоєними лініями, растровими крапками (офсетний друк).

- **Графічні елементи (гільоши)**

Гільош - утворений з тонких ліній, що перетинаються або переплітаються між собою, складний декоративний елемент, створений у відповідності математичних формул.

- **Фонові сітки**

Як правило, фонові сітки документів друкуються способом плоского друку (офсету, ірисового друку) у вигляді складного переплетення різнокольорових ліній, малюнків, тощо.

- **Наскрісні зображення**

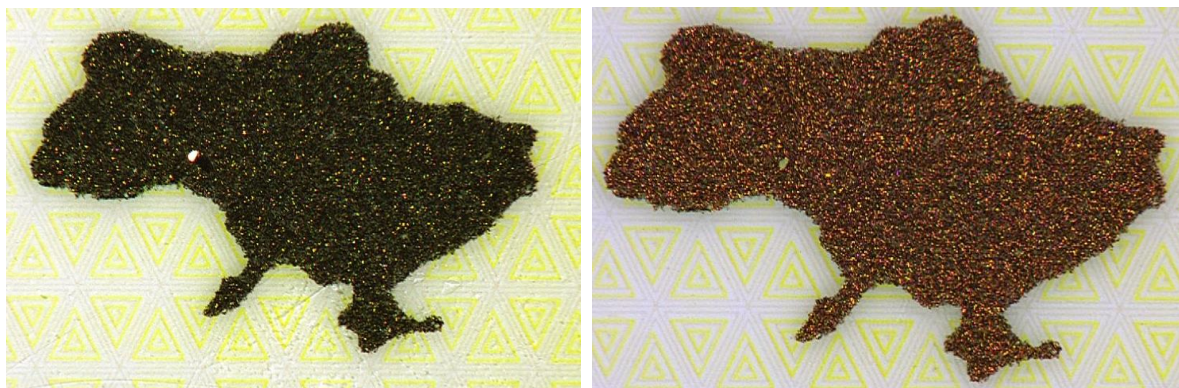
Зображення, які складаються з двох частин. Одну з яких друкують на одній стороні аркуша, а другу на іншій. При дослідженні в наскрізному світлі утворюється взаємодоповнює зображення.

4. Фізико-хімічний захист

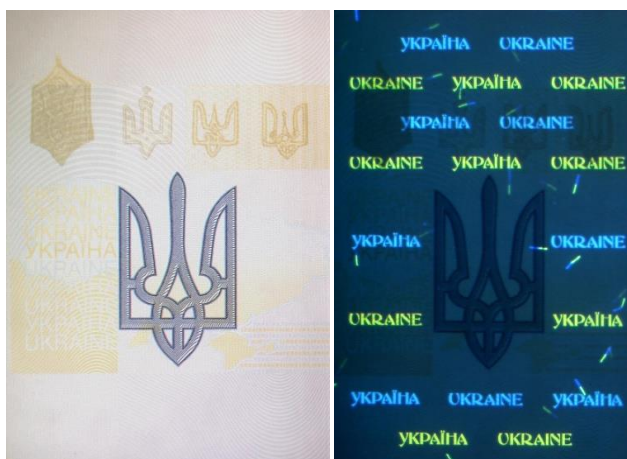
Фарби, що мають спеціальні оптичні властивості у видимому світлі. До цієї групи фарб можна віднести металізовані, перламутрові (тобто такі фарби, які неможливо скопіювати через їх специфічний блиск) і люмінесцентні фарби та лаки (тобто такі, що можуть мати люмінесценцію при денному світлі або накопичувати люмінесцентний ефект і світитися вночі).

Крім того, існують ще оптично змінні фарби – OVI, які змінюють свій колір залежно від кута зору (наприклад, зображення овальної розетки з буквами „UA” у верхній центральній частині лицьового боку пластикових

посвідчень водія та свідоцтв про реєстрацію ТЗ, нанесені фарбою OVI, яка змінює свій колір від синього до чорного в залежності від кута падіння світла).

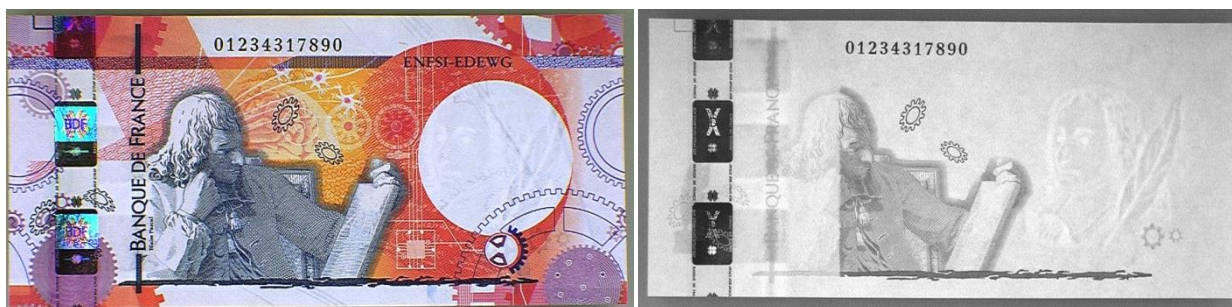
Під час виготовлення документу можуть використовуватися фарби, які мають спеціальні якості, що проявляються в ультрафіолетовій та інфрачервоній зонах спектру. Вказані фарби або флуоресціюють в УФ- та ІЧ-променях, або ж стають прозорими, тобто невидимими. При денному світлі такі фарби теж можуть мати колір, або ні. Деякі фарби мають метамерні властивості, які виявляються в УФ- або ІЧ-випромінюванні. Для отримання барвників з цими властивостями до фарб вводяться спеціальні люмінофори, які не виказують себе при денному світлі (тобто можуть бути кольоровими або безколірними), проте починають світитися тим чи іншим кольором під дією УФ-випромінювання (флуоресціюють).

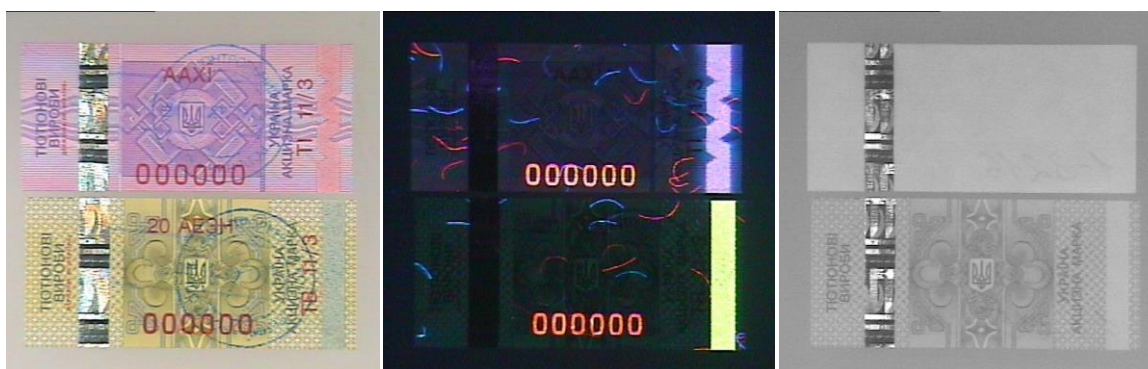
Виявлення в документах реквізитів, які мають різні властивості в ІЧ-променях, здійснюється за допомогою електронно-оптичних перетворювачів.

Фарби, що мають магнітні або струмопровідні властивості. Для друку документів використовують фарби з магнітними або струмопровідними властивостями. До складу фарби додається металевий компонент (ферромагнетик), який не впливає на колір і виявляється за допомогою

спеціальних магнітних детекторів. Іноді такою фарбою друкують фрагменти зображень, тобто все видиме зображення виконане єдиною за тоном і кольором фарбою, в той самий час коли магнітні властивості різних ділянок зображень відрізняються.

Фарби термохромні та фотохромні. Термохромними називають фарби, що змінюють свій колір у залежності від коливань температури. Зазвичай діапазон чуттєвості в таких фарбах 20–40 °С. У залежності від термочуттєвості пігменту зміна кольору може бути оборотною або ні. Фотохромні фарби мають подібні властивості, проте змінюють свій колір під дією УФ-випромінювання.

Наданий перелік не є вичерпаним, однак вважаємо, що основні елементи композиційної системи все ж таки було висвітлено.

5. Документи, що засвідчують особу

Наступна частина лекції буде присвячена основним ідентифікаційним документам, що зустрічаються правоохоронцям під час патрулювання при перевірці документів

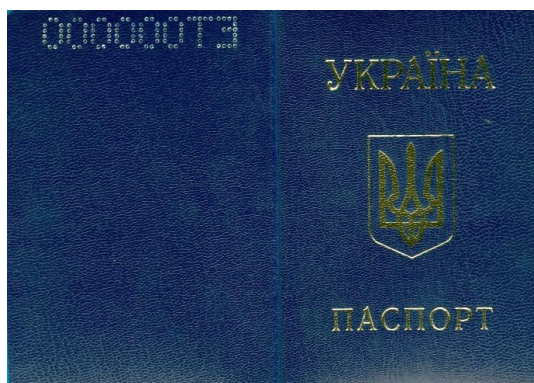
Паспорт громадянина України

Основним документом, ідентифікуючим особу в нашій державі, звісно, є паспорт громадянина України.

Експрес-дослідження паспортів вимагає відповідних знань засобів захисту цього документа від підроблення. Така інформація значно підвищить ефективність попереднього дослідження, допоможе легко виявити ознаки повного або часткового підроблення документа.

Бланки паспортів виготовляються зі спеціального високоякісного паперу і мають вигляд зшиті внакидку нитками обрізної книжечки розміром 88 x 125мм, що складається з обкладинки та шістнадцяти сторінок. Сторінки книжечки пронумеровані, на кожній з них перфоровано серію та номер паспорта і зображено Державний герб України.

Обкладинка паспорта виготовляється зі спеціальної тканини (ледерину) синього кольору, що вкрита товстим шаром ґрунту, на якому виконується муарове тиснення під шкіру. У верхній частині зовнішнього боку обкладинки витіснено напис «УКРАЇНА», у нижній частині – напис «ПАСПОРТ», а в середній – зображення Державного герба України, виконані золотистим кольором.

Основні зображення на сторінках паспорту, виконані плоским поліграфічним друком.

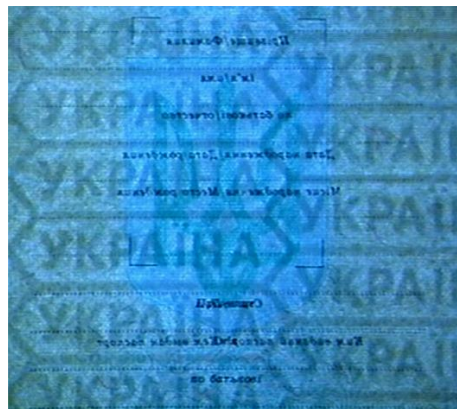

До основних захисних елементів паспорту України відносяться:

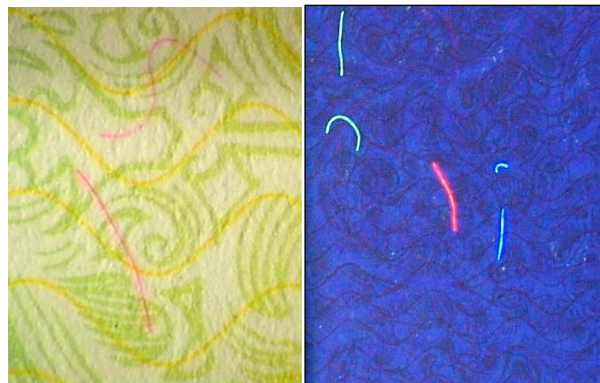
- **Мікродрук**, який розташований по периметру зображення малого Державного Герба України, що наявний на кожній сторінці паспорта

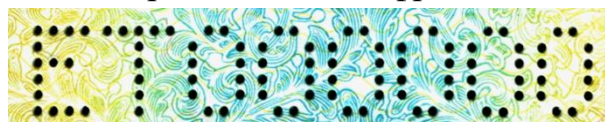
- **Водяні знаки**, які складаються з постійно повторюваних написів «УКРАЇНА», що розміщені у товщі паперу по всій площині аркуша та видимі тільки у прохідних променях

- **Захисні волокна**, які розміщені хаотично по всій площині аркушів паспорту (червоні – видимі, а сині і жовті – видимі під дією ультрафіолетового випромінювання)

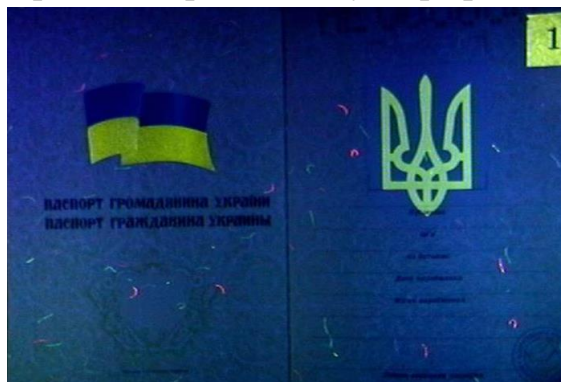
- **Перфорація серійного номеру**, у верхній частині кожної сторінки паспорту, наявний перфорований серійний номер, який складається з двох літер та з шести цифр

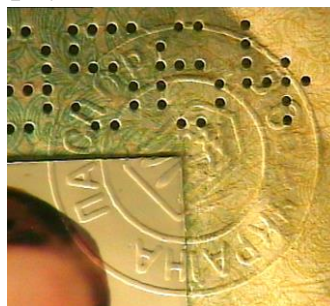
- **Прошивка аркушів**, розташована в середині паспорту та виконана одинарною ниткою жовтого кольору, яка дає люмінесціює в ультрафіолетових променях

- **Люмінесцентні елементи**, зображення Малого Герба України на кожній із сторінок паспорта, напис: «Україна» на останній його сторінці, а також квадратики з цифрою в середині, становляться видимі тільки при спостереженні в ультрафіолетових променях

- **Рельєфний відбиток печатки**, проставляється у правому верхньому куті фотокартки таким чином, щоб одна частина відбитку була на фотокартці, а інша – на аркуші, відбиток печатки випуклий зі сторони фотокартки та увігнутий з протилежної сторони аркуша

Паспорт громадянина України у вигляді паспортної картки (ID).

Діє згідно Постанови ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ «Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон» від 26 червня 1992 року N 2503-XII зі змінами та доповненнями, яке затверджує «Положення про паспорт громадянина України»

Згідно Положення - паспорт, виготовлений у вигляді паспортної картки (інформаційного листка), має розмір 80x60 мм. У інформаційний листок вклеюється фотокартка і вносяться відомості про його власника: прізвище, ім'я та по батькові, дата народження і особистий номер, а також дата видачі і код органу, що його видав.

Інформаційний листок заклеюється плівкою з обох боків.

Захисні елементи мають наступний вигляд:

- Захисна сітка

- Метамерна чорна фарба, що зникає в ІЧ випромінюванні

- Мікродрук

- В Уф променях паспорт має наступний вигляд:

- Гравірувальні елементи відчутні на дотик:

- Захисні елементи отримані лазерним гравіюванням:

- Голографічна стрічка

- Оптико-змінне зображення відцифрованого образу (портретне зображення)

- Захисна плівка

Паспорт громадянина України для виїзду за кордон

Паспорт являє собою зшити нитками обрізну книжечку розміром 88 x 125 міліметрів і обсягом 32 сторінки і інформаційний листок.

Усі сторінки паспорта пронумеровано, на кожній з них зображено малий Державний Герб України, зроблено напис "Україна" і перфоровано номер паспорта.

На лицьовому боці обкладинки фольгою виконано контурне зображення малого Державного Герба України, під ним двома рядками українською і англійською мовами розміщено напис "ПАСПОРТ УКРАЇНА".

Нижче, зліва, - зображено карту країни (зеленого кольору, під різними кутами вона змінює колір) та слово "Паспорт" і під ним відведено місце для відцифрованого зображення пред'явника паспорта. Справа - відомості про тип, код держави, номер паспорта, а також прізвище. Ім'я, громадянство, дату народження, персональний номер, стать, місце народження пред'явника паспорта, дату видачі та орган, що видав паспорт, строк дії паспорта та підпис пред'явника паспорта. По середині нанесено перфороване зображення власника паспорту. У нижній частині - смужка на всю ширину сторінки для машинозчитуваної інформації. Точне місце написів і відомостей про пред'явника паспорта визначається відповідно до рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).

Сторінки з 6 по 32 призначені для поставлення віз на в'їзд до Іноземних держав і відміток щодо перетинання державного кордону пред'явником

паспорта. На даних сторінках зображено в верхньому лівому та правому кутах герб області, по середині карта України, з межами областей, регіон, який відповідає гербу виділений більш насиченим кольором. Кожна сторінка має свій орнамент, тобто відповідає відповідному регіону країни .

На внутрішньому правому боці обкладинки українською мовою надруковано Інформацію стосовно митних, валютних, медичних і консульських вимог.

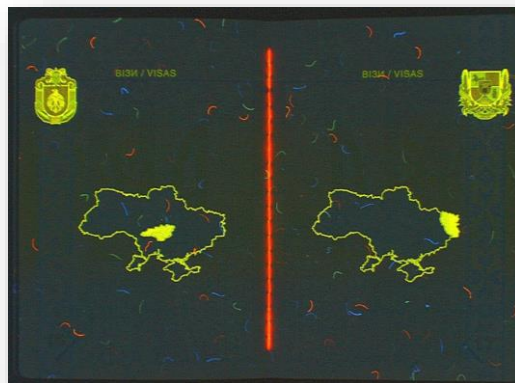
На сторінках з 6-33 паспорта зверху обкладинки перфоровано номер документа, що складається із двох літер і шести цифр.

Усі друковані написи в паспорті, а також відомості щодо особи, якій видано паспорт, виконуються українською та англійською мовами.

Зразок бланка паспорта, написи і зображення на сторінках та його технічний опис затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Усі друковані написи в паспорті (за винятком «Інформації на внутрішньому правому боці обкладинки стосовно митних, валютних, медичних і консульських вимог»), а також відомості про пред'явника паспорта виконуються українською та англійською мовами.

Зображення ультрафіолетового захисту паспорта.

На шляху до Євросоюзу був прийнятий новий зразок паспорту громадянина України для виїзду за кордон – біометричний. Ознайомимося з його захисними елементами.

Паспорт громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм

Бланк паспорта громадянина України для виїзду за кордон з безконтактним електронним носієм виготовляється у формі книжечки розміром 88 x 125 міліметрів.

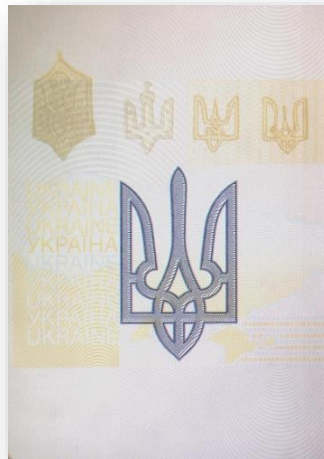
Бланк паспорта складається з м'якої обкладинки, форзаца, сторінки даних і 32 паперових сторінок.

У праву частину обкладинки імплантовано безконтактний електронний носій.

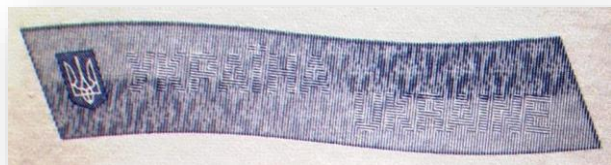
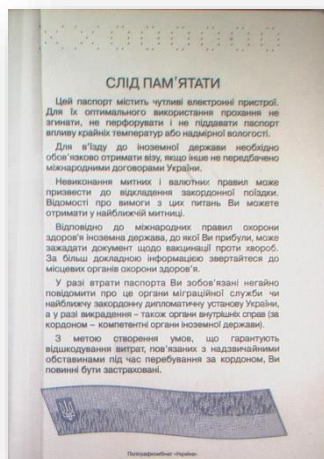
У нижній частині лицевого боку обкладинки розміщується спеціальний символ, який свідчить про наявність безконтактного електронного носія.

На форзаці, способом глибокого (інтагліо) друку фарбою темно-синього кольору надруковано зображення малого Державного Герба України. Фарбами, невидимими при денному світлі, що набувають жовтого та синього свічення під дією джерела ультрафіолетового випромінювання, надруковано слова "УКРАЇНА" та "UKRAINE", що повторюються. В УФ променях також набувають люмінесценції бі-кольорові жовто-блакитні волокна.

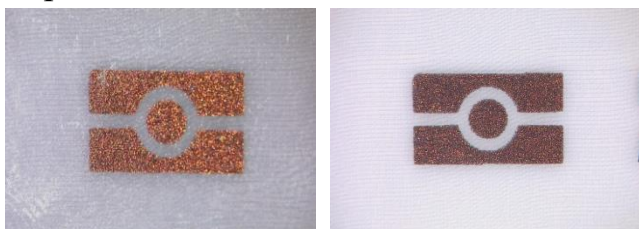
На зворотній стороні обкладинки під текстом, способом інтагліо друку фарбою темно-синього кольору надруковано стилізоване зображення Державного Прапора України, в якому виконано зображення малого Державного Герба України та приховане зображення слів "УКРАЇНА" і "UKRAINE".

Сторінка даних виготовляється з полікарбонату, на який за технологією лазерного гравіювання та лазерної перфорації вносяться данні ідентифікуючі власника. Для друкування сторінки даних бланка паспорта використовуються фарби, які набувають власної люмінесценції під дією джерела ультрафіолетового випромінювання.

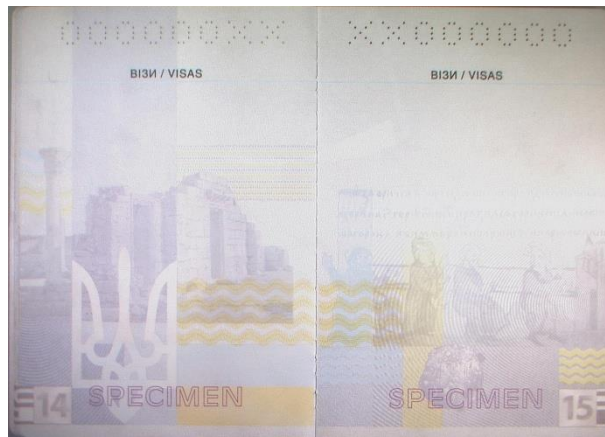
У лівій верхній частині сторінки даних оптико-перемінною фарбою (ОВІ) надруковано спеціальний символ, який свідчить про наявність безконтактного електронного носія.

Перфороване зображення особи утворюється системою наскрізних отворів, та визначається при розгляді проти світла.

Дизайн бланка паспорта відтворюється з використанням офсетного, трафаретного та інтаглію друку

Бланк паспорта скріплюється швом, який складається з ниток із захисними властивостями, що набувають червоної люмінесценції під дією ультрафіолетового випромінювання.

Серія з двох літер та шестизначний номер бланка паспорта на першій сторінці виконано високим способом друку.

Тема: 2.

Види національних посвідчень водія та свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів та елементи їх захисту.

Документи іноземних країн (Польща, Молдова, РФ, Білорусь, Румунія, Угорщина), що засвідчують особу або супроводжують транспортні засоби

Годин на тему – 1

Занять – 1 (1 академічна година)

Навчальна мета: сформувати у патрульних поліцейських поняттєво-категоріальний апарат щодо документів, що посвідчують особу та її громадянство в Україні та документи іноземних країн, а також систематизувати знання про особливості захисних елементів документів під час їх виготовлення.

Міжтематичні зв'язки: взаємодія поліції та суспільства; кримінальне право, криміналістика, кримінальний процес.

План лекції

1. Види національних посвідчень водія та свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів та елементи їх захисту.

2. Документи Польщі, Молдови, РФ, Білорусі, Румунії, Угорщини що засвідчують особу або супроводжують транспортні засоби.

1. Види національних посвідчень водія та свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів та елементи їх захисту.

Посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів (надалі свідоцтва про реєстрацію ТЗ), є одними з найпоширеніших об'єктів дослідження судових експертів-криміналістів, і це обумовлено, насамперед, кількістю зразків документів, які знаходяться в обігу, в сумарній кількості їх більше

100. Надамо опис основних видів цих документів та їх елементів захисту.

„Життя” Українського посвідчення водія, як документу суворого обліку, розпочалося у 1993 році з друкарських машин славнозвісних поліграфічних фірм «Оріяна» ЛТД та “Фотон”. Однак, з 1995 року Державне підприємство з виготовлення цінних паперів Поліграфічний комбінат “Україна”, за ліцензією на виготовлення документів цього виду, виданого Міністерством фінансів України, розпочало друк нових посвідчень водія.

УКРАЇНА UA UKRAINE

ВНС № 006753

ВЛАСНИК

**СВІДОЦТВО
ПРО РЕЄСТРАЦІЮ ТЗ**

Реєстраційний №
Марка
Модель
Рік випуску
Колір
Двигун №
Шасі (рама) №
Кузов (коляска) №
Тип ТЗ
Повна маса kq
Особливі відмітки:

АДРЕСА:
Область
Район
Нас. пункт
Вулиця
Дім кор. кв.
Видано
Начальник РЕП ДАІ
М. П. 19 р.

ВНС № 006753

ПОСВІДЧЕННЯ ВОДІЯ
PERMIS DE CONDUIRE

УКРАЇНА UA UKRAINE

Прізвище
Ім'я
По батькові
Дата і місце народження
Місце проживання

ВІА

Видано
ДАІ МВС-УВС
М. П. 19 р.

Категорії транспортних засобів, на управління якими видано посвідчення

Категорія	Місце позначки
А МОТОЦИКЛИ	
В АВТОМОБІЛ, дозволена максимальна вага яких не перевищує 3500 кг (7700 фунтів) і кількість сидінь не більше восьми, крім особливих водія, не перевищує восьми	
С АВТОМОБІЛ, які призначені для перевезення вантажів, дозволена максимальна вага яких перевищує 3500 кг (7700 фунтів)	
Д АВТОМОБІЛ, які призначені для перевезення пасажирів і які мають більше восьми сидінь, крім особливих водія	
Е СКАЛАНИ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ з тягачем, які належать до категорій В, С або D, якими водія має право керувати, але які не входять в одну з цих категорій або в цю категорію	

Для особливих відміток

А вже з грудня 2005 року, згідно з вимогами Євросоюзу щодо форми та захисту документів відповідно до міжнародних стандартів, почався поступовий перехід до нового зразку посвідчень у вигляді пластикових карток, на які наноситься необхідна інформація. До 2013 року друк пластикових посвідчень водія здійснювався ТОВ “Знак” Консорціуму “ЄДАПС”. З 2014 року посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію ТЗ здійснюється на державному підприємстві «Поліграфічний комбінат «Україна» по виготовленню цінних паперів».

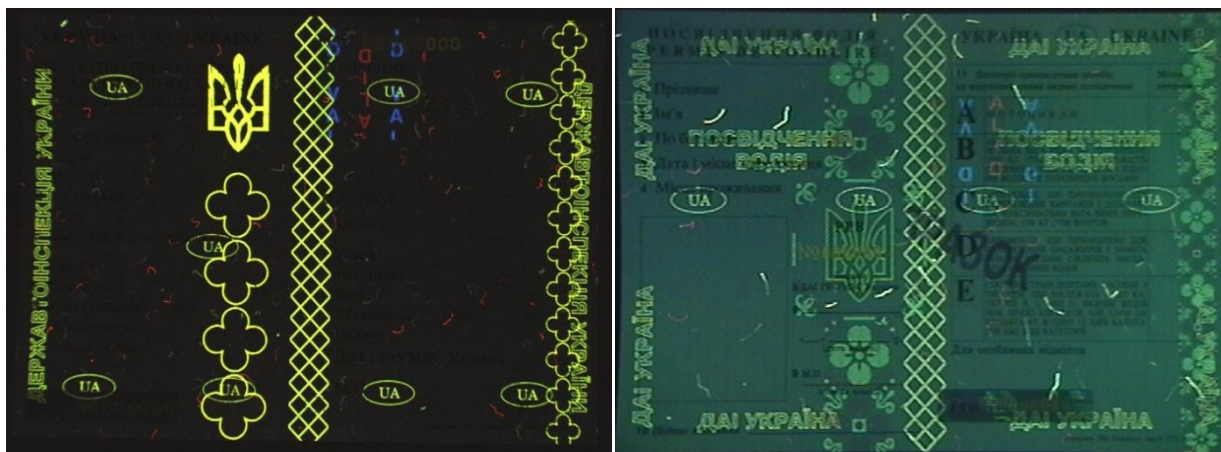
Захисні елементи паперових документів

Оскільки дизайн і захисні елементи за період існування документів що супроводжують ТЗ на паперовій основі дещо змінювалися, на даному лекційному занятті будуть розглянуті основні елементи захисту, які зустрічаються в порівняльній більшості документів. На практиці ж радимо звертати увагу на невідповідність цим елементам і з питаннями щодо виявлення можливої підробки звертатися до фахівців експертної служби.

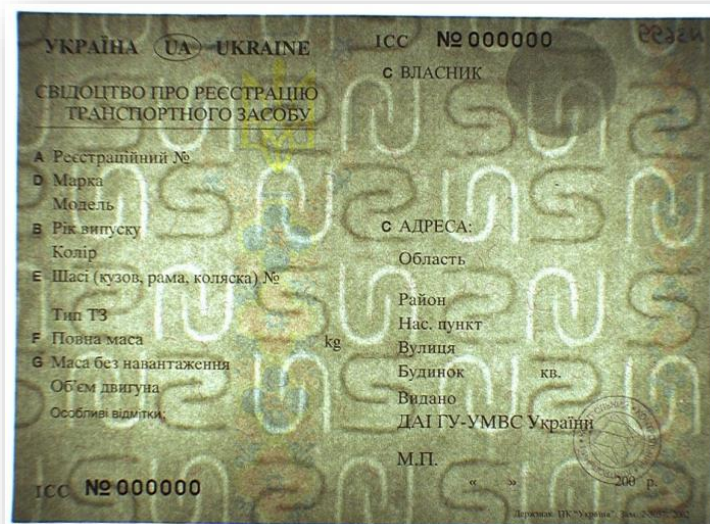
Згідно першій редакції ДСТУ 78-45-002-2002 паперові посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію ТЗ виготовлені ПК „Україна” мають наступні лінійні розміри сторін 105х147мм.

Люмінесценція бланків в УФ випромінюванні являють собою контури слів "Державтоінспекція України" (або в деяких зразках ДАІ УКРАЇНА) вздовж лівого (лицьового) і правого (зворотного) краю бланка; зображення розпізнавального автомобільного знака України „UA” 4 рази на лицьовому і зворотному боках бланка; орнаментальний рисунок у вигляді ромбів по місцю згину бланка нанесені фарбою, яка під дією УФ-проміння набуває зеленого, або жовто-зеленого свічення. Крім того, цифри серійних номерів при освітленні ультрафіолетовими променями змінюють свій колір з чорного на зелений. В замовленнях с прозорою етикеткою з голографічним зображенням блакитним та червоним люмінесціюють написи «VALID» на плівці.

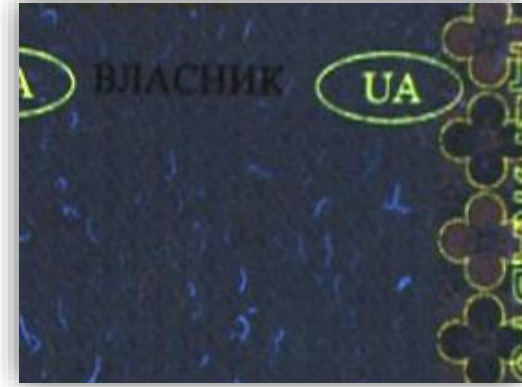
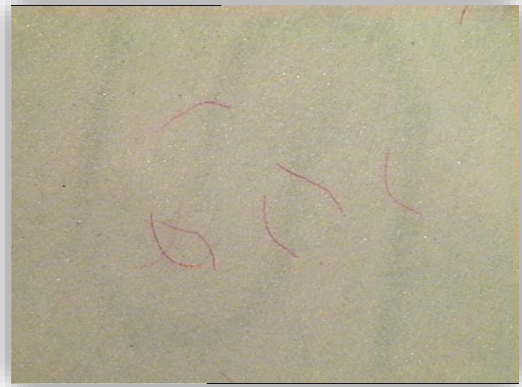
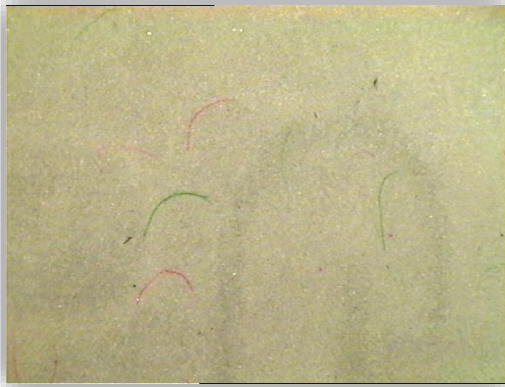

З 2000 року в посвідченнях і свідоцтвах почали використовувати папір з двотоновим (світліші та темніші фрагменти порівняно з фоном) водяним знаком у вигляді стилізованих літер «S».

В посвідчення і свідоцтва з того ж 2000 року наявними в папір додаються захисні волокна: видимі при денному світлі - світло-

червоного (в ультрафіолетових променях люмінесціюють червоним світлом), світло-жовто-зеленого (в ультрафіолетових променях – зелені) кольорів і невидимих за звичайних умов освітлення (в ультрафіолетових променях – жовтих, в 1998 році волокна люмінесціювали блакитним кольором).

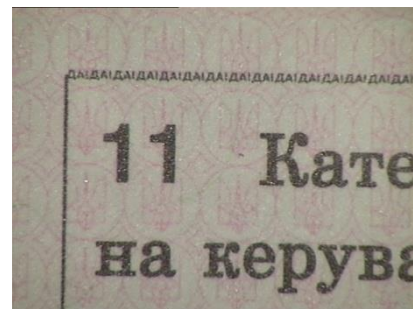
Бланки паперових посвідчень водія та свідоцтв про реєстрацію ТЗ мають вигляд прямокутного аркушу паперу, з одного боку якого містяться зображення переважно червоного кольору. В дизайні наявні чотири видимі фарби (пурпурова, жовта, блакитна та чорна), які наносяться способом плоского офсетного друку

Серійний номер паперових посвідчень виконується способом високого друку

Мікродрук має вигляд повторюваного надпису «ДАІ»

Голографічні захисні елементи

Посвідчення водія на пластиковій основі:

Пластикові посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію ТЗ за ДСТУ ISO/IEC 7810:2008 водія мають розміри сторін 54,0x85,6 мм ($\pm 0,75$).

Пластикові документи «ЄДАПС»

Графічні зображення лицьового боку складаються з двох фонових сіток рожевого кольору різної інтенсивності у вигляді тонких вертикальних хвилястих ліній та хвилястих рядків по діагоналі з текстом "посвідчення водія", що повторюється.

Дизайн доповнено гільйошними елементами у вигляді тонких ліній рожевого та фіолетового кольорів по всій поверхні бланка, рядками тексту рожевого кольору з назвою документа на двадцять одній мові, гільйотною розеткою рожево-блакитно-жовтого кольору у правій частині бланка та графічним зображенням малого Державного Герба України світло-жовтого кольору в нижній частині ліворуч. У правому верхньому куті зображено Державний Прапор України.

На зворотному боці посвідчення виконано дві фонові сітки рожевого кольору: одна - у вигляді горизонтальних ліній з різним інтервалом між ними, друга - у вигляді хвилястих рядків по діагоналі з текстом "посвідчення водія", що повторюється, та гільйошних ліній.

Графічні зображення лицьового та зворотного боків свідоцтв про реєстрацію ТЗ складаються з двох фонових сіток зеленого кольору різної інтенсивності у вигляді тонких хвилястих ліній та хвилястих рядків з текстом "свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу України", що повторюється.

В дизайні посвідчень присутні гільйошні елементи у вигляді тонких ліній рожевого та зеленого кольорів, орнаментальних смуг, утворених концентричними трикутниками, зображення малого Державного Герба України світло-жовтого кольору в центрі бланка, а також стилізована стрічка із хвилястих ліній жовтого та блакитного кольору вздовж правого короткого боку свідоцтва.

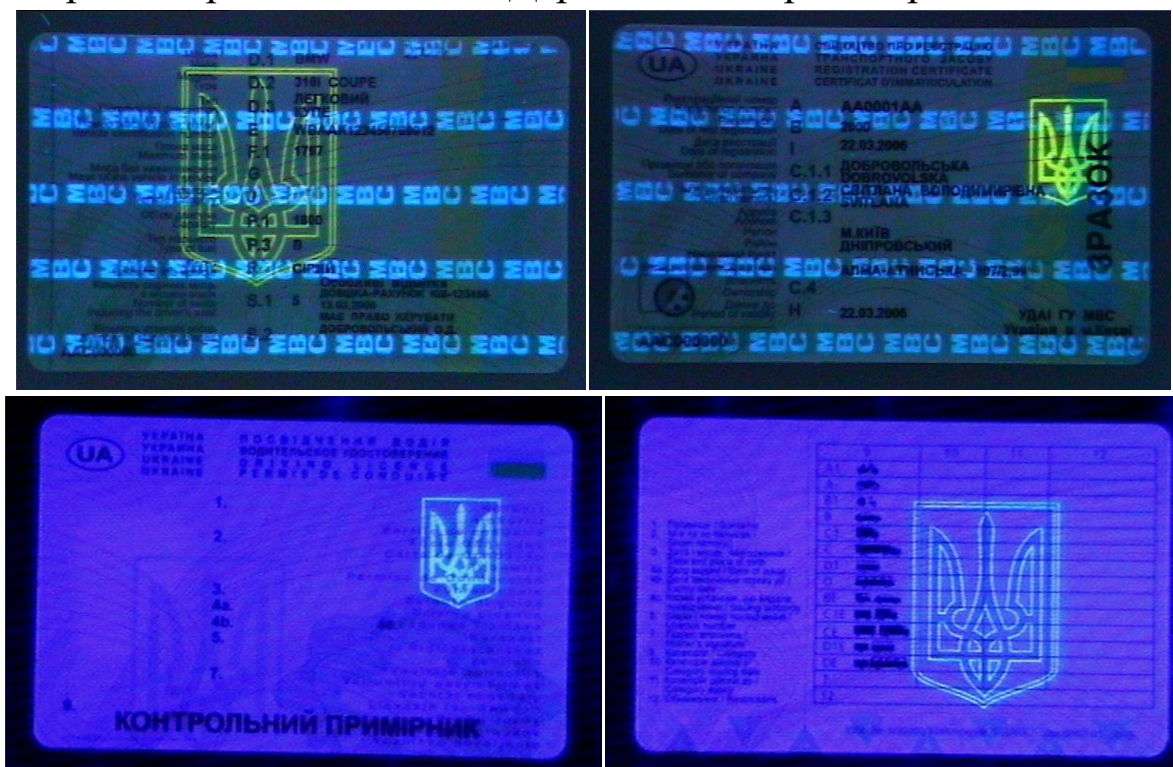
У правому верхньому куті лицьового боку зображено Державний Прапор України, у нижньому куті - гільйошну розетку

жовто-зеленого кольору з фрагментом емблеми МВС України блакитного кольору.

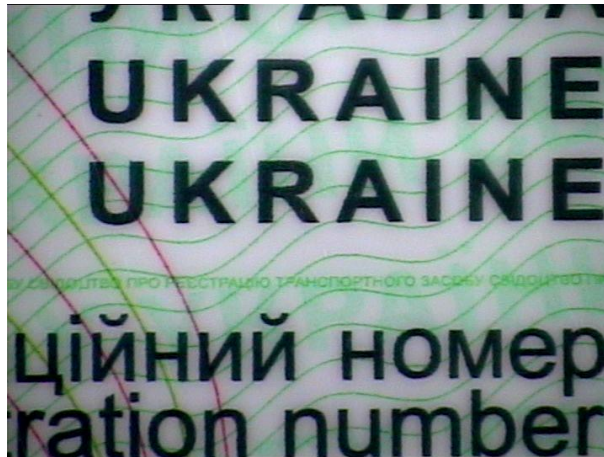

Ультрафіолетовий захист

Невидимою при денному світлі фарбою, яка під дією ультрафіолетового проміння набуває жовто-зеленого свічення, в свідоцтвах про реєстрацію ТЗ та посвідченнях надруковані різні за розміром зображення малого Державного Герба України

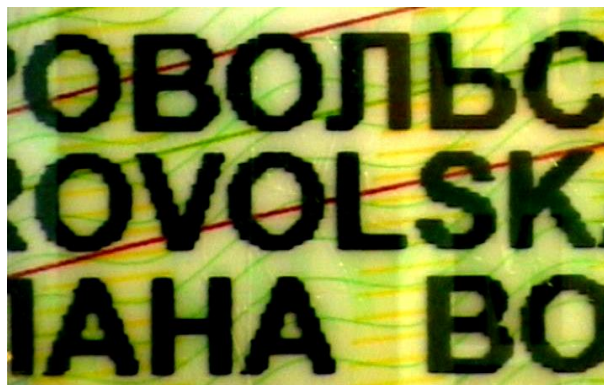

Плоский друк

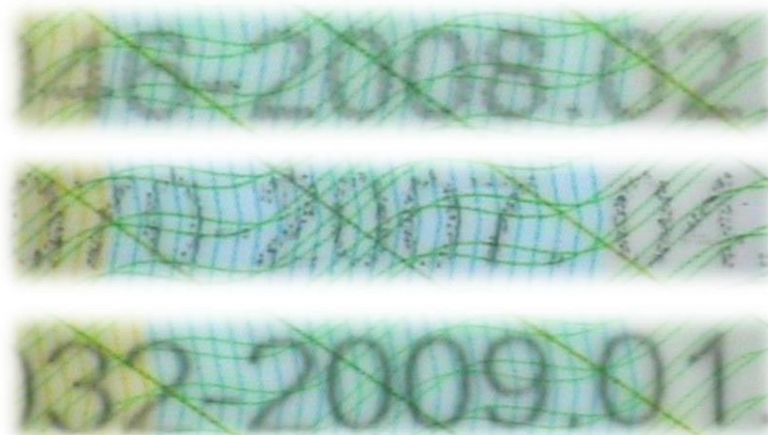
Термотрансферний друк

Персоналізація документів здійснюється способом кольорового термодруку.

Лазерне гравірування для вихідних даних підприємства виробника

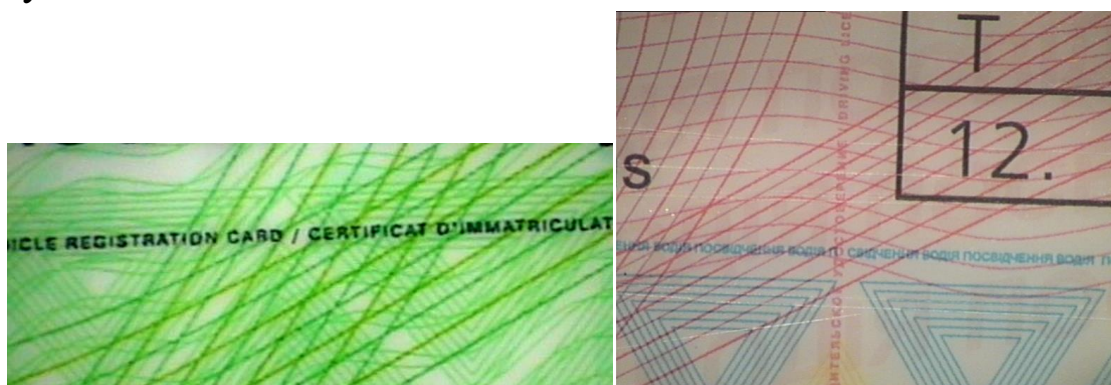
Серія та номер бланків свідоцтв та посвідчень, які складаються з трьох літер та шести цифр, реквізити виготовлювача бланків виконуються способом лазерного гравіювання на зворотному боці документів.

Мікродрук

З обох боків свідоцтва виконано лінії мікротексту "свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу" в кольорі сіток та лінії мікротексту чорного кольору з назвою документа трьома мовами: українською, англійською та французькою.

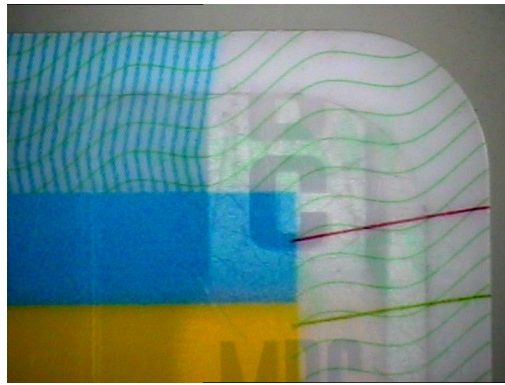
В посвідченнях водія фарбою блакитного кольору виконано дві лінії мікротексту "посвідчення водія", що повторюється, а фарбою чорного кольору - лінію мікротексту, що містить назву "посвідчення водія" українською, російською, англійською та французькою мовами.

Захисна голографічна плівка

Після персоналізації документи з обох боків ламінуються прозорим рефлексивним ахроматичним покриттям та плівкою підвищеної міцності.

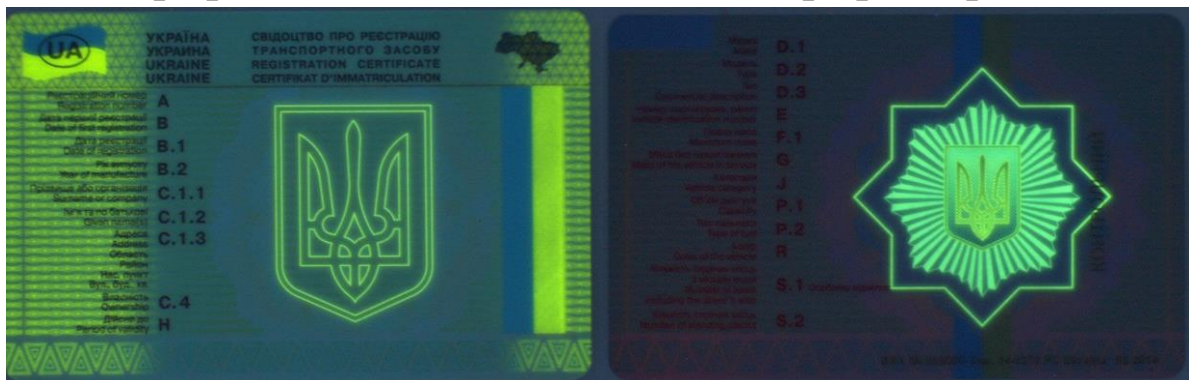
Пластикові документи ПК «Україна»

Дизайн бланка національного посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу відтворюється способом офсетного, ірисового офсетного та трафаретного друку та створений з використанням спеціальних захисних фонових сіток з різною геометрією малюнка, що відтворює орнаментальні малюнки та зображення державних символів України.

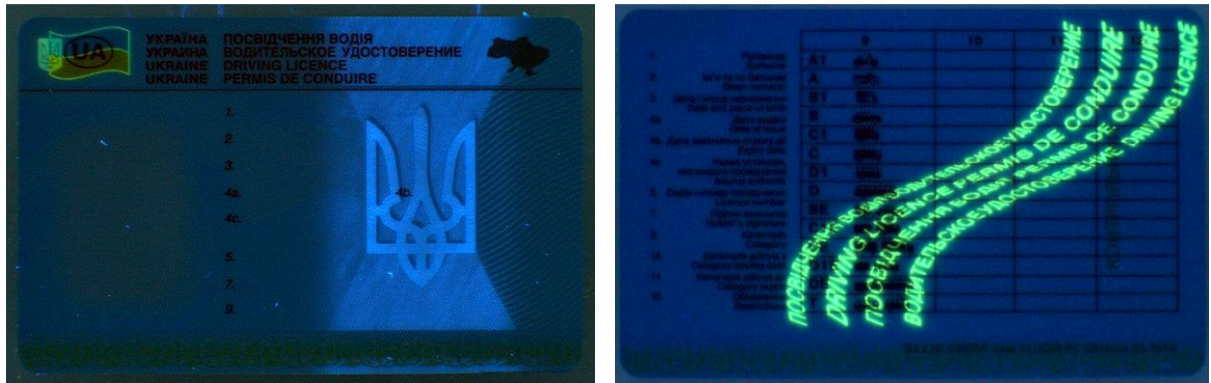
Для друкування бланка свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу використовуються фарби синього, блакитного, жовтого та сірого кольорів, а також фарба сіро-зеленого кольору яка під дією ультрафіолетового проміння набуває свічення.

Для друкування бланка посвідчення водія використовуються фарби синього, блакитного, сірого та жовтого кольорів, а також фарба блакитного кольору, яка під дією ультрафіолетового проміння набуває свічення

Ультрафіолетовий захист свідоцтва про реєстрацію ТЗ

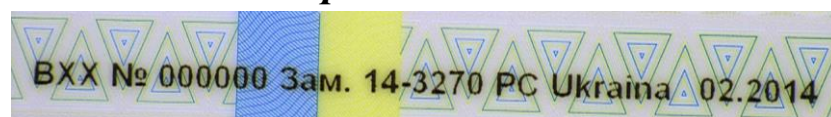
Ультрафіолетовий захист посвідчення водія

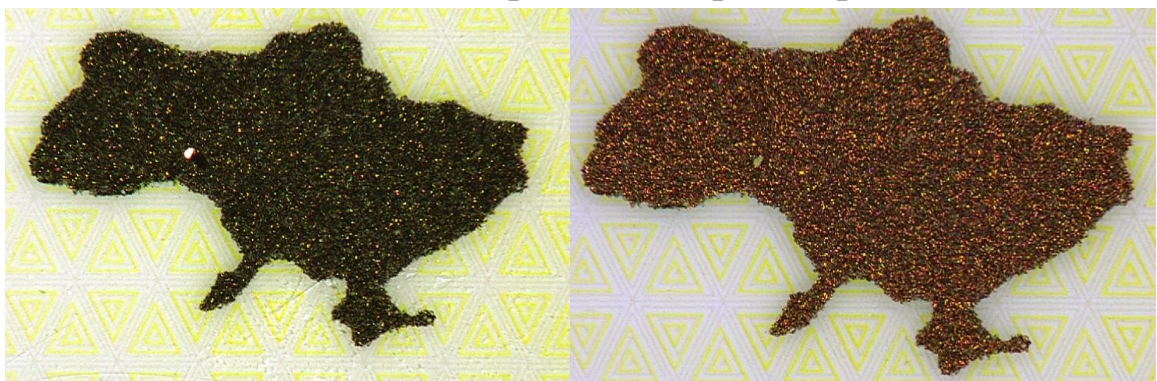
Для друку фонових зображень використовується плоский офсетний спосіб друку, для текстів – трафаретний.

Серія та номер бланків свідоцтв та посвідчень, які складаються з трьох літер та шести цифр, реквізити підприємства виробника бланка свідоцтва виконуються способом лазерного гравіювання

OVI - у верхній правій частині оптико-перемінною фарбою – стилізоване зображення карти України

2.Документи Польщі, Молдови, РФ, Білорусі, Румунії, Угорщини що засвідчують особу або супроводжують транспортні засоби.

Кожен день ми спостерігаємо за стрімким розвитком міжнародного співробітництва в усіх сферах суспільного життя, що у свою чергу призводить до збільшення кількості подорожуючих, як з боку громадян України так і громадян інших країни, що завітали до нас по справах або з туристичної мети. Значна частина подорожуючих мають при собі ідентифікаційні документи своїх країн, а оскільки деякі з них подорожують автотранспортом - то наявні і документи супроводжуючі транспортні засоби.

В багатьох країнах в обігу знаходяться декілька видів документів одного типу. Для прикладу, в Україні одночасно діють свідоцтва паперові і пластикові, які й ще серед подібних різняться між собою. Далі до Вашої уваги буде наданий короткий огляд документів іноземних країн (Польща, Молдова, РФ, Білорусь, Румунія, Угорщина), що засвідчують особу або супроводжують транспортні засоби. Огляд, однак, не вичерпний, оскільки інформація щодо нових документів та елементів їх захисту постійно доповнюється. Тому, у випадку виникнення питань щодо тих чи інших документів, справжність яких визиває сумнів, рекомендуємо звертатися до фахівців експертних установ МВС, Мін'юсту та Прикордонної служби.

ПОЛЬЩА

національний паспорт старого зразку

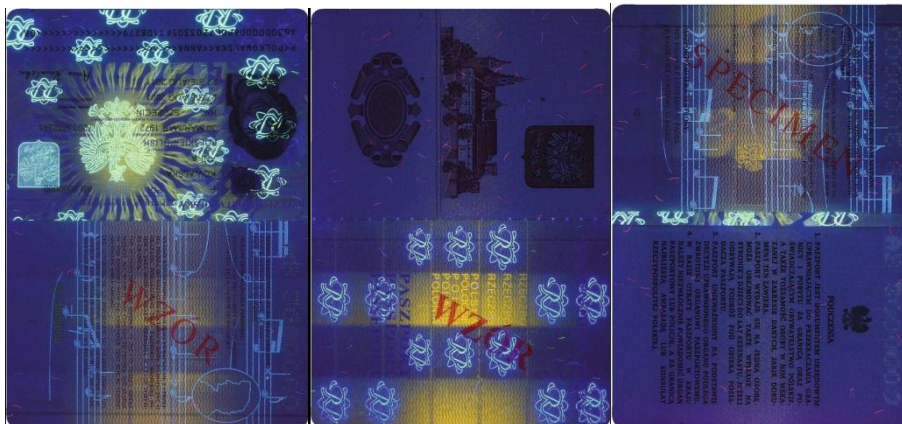
національний паспорт старого зразку

Обкладинка з синтетичного матеріалу. Герб і текст на обкладинці нанесені тисненням фольгою сріблястого кольору. Зшивка паспорту ниттю білого кольору, що в УФ люмінесціює слабо-синім кольором. Весь серійний номер надрукований високим друком. Сторінка даних після заповнення покривається ламінуючою плівкою. Гільошна розетка з гербом нанесені глибоким друком, інші зображення – плоским офсетом. Водяний знак має вигляд герба, в папері сторінок також присутні захисні стрічки.

УФ захист

національний паспорт зразку 2006 року

УФ захист

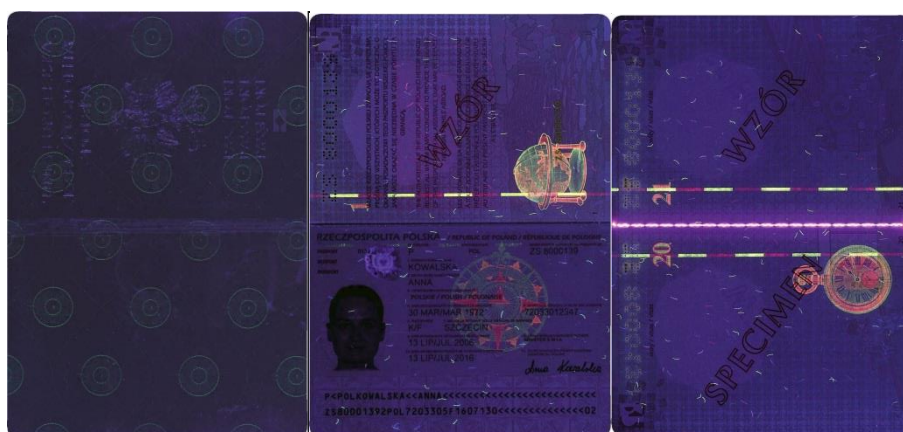

національний паспорт зразку 2006 року з безконтактним електронним носієм

УФ захист

Технічний паспорт старого зразку видається з травня 1993 року

Водяний знак - відсутній. Номер бланка: 1 літеру нанесено способом плоского друку і 7 цифр нанесено способом високого друку.

Adnotacje urzędowe:

Powinno być:

Wszelkie zmiany danych w dowodzie rejestracyjnym pojazdu, jego zbycie, utratę lub skasowanie - właściciel zobowiązany jest zgłosić - na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy z dnia 1.02.1983 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 1992 r. Nr 11, poz. 41 i Nr 26, poz. 114) - w ciągu 30 dni organowi, który wydał dowód.

DOWÓD REJESTRACYJNY POJAZDU		
Numer rejestracyjny: [REDACTED]		
OPEL	ASTRA 1.4 KAT	SAM. OSOBOWY
marka	typ, model	rodzaj
ZAMKNIĘTE	UŻYTEK WŁASNY	Bezowy metalik
rodzaj nadwozia	przeznaczenie	barwa nadw.
nr podw. - nadw.		nr silnika
1005	0	5
masa własna	dop. ładowność	liczba miejsc
1389	Benzyna bezołowiowa	
pojemność silnika	rodzaj paliwa	
Właściciel		
adres		
[REDACTED]		
[REDACTED]		
[REDACTED]		
URZĄD MIASTA I GMINY w Krapkowicach REFERAT KOMUNIKACJI ul. 3-go Maja 17 47-303 KRAPKOWICE		
m.p. Seria L Nr 0745569		

1495	850/50	B	1996
dop. masa całkowita	dop. masa całkowita, ciągn. przyczepy	dop. nacisk na	rok prod.
Data pierwszej rejestracji: 96.11.29			
następne badanie techniczne do dnia 99.11.29			
Data: 96.11.29 mgr Mirosław [signature]			
następne badanie techniczne do dnia		m.p.	
Data (podpis)			
następne badanie techniczne do dnia		m.p.	
Data (podpis)			
następne badanie techniczne do dnia		m.p.	
Data (podpis)			

następne badanie techniczne do dnia	m.p.
Data (podpis)	
następne badanie techniczne do dnia	m.p.
Data (podpis)	
następne badanie techniczne do dnia	m.p.
Data (podpis)	
następne badanie techniczne do dnia	m.p.
Data (podpis)	
Zmiany:	

УФ захист

Люмінесценція в УФ: папір залишається темним, номер документа світиться світло-червоним кольором, на внутрішніх сторінках комбінація з літер «PL» в 6 місцях, на зовнішній стороні захисний малюнок, що складається з переплетених овалів.

DOWÓD REJESTRACYJNY POJAZDU					
Numer rejestracyjny					
OPEL	ASTRA 1.4 CAT	SAMOCHÓD			
marka		typ modelu		rodzaj	
ZAKWITE	UZYTEK WŁASNY	Będący w posiadaniu			
rodzaj użycia		przeznaczenie		kolor nadwozia	
nr polski - nadw.		nr silnika			
1005		8		5	
masa własna		długość nadwozia		liczba miejsc	
1399		Benzyna, benzolowa			
pojemność zbiornika		rodzaj paliwa			
Właściciel aut.		Siehe unten!			
adres post.		Zdzisław Krawkowski w Krakowie REFERAT KOMUNIKACJI ul. 3-go Maja 17 41-303 KRĄPKOWICE			
n.p.		Seria I. Nr		0745569	

*Технічний паспорт нового зразка
який видається з липня 1999 року*

Номер бланка: 3 літери нанесено способом плоского друку і 7 цифр нанесено способом високого друку, номер документа повторюється двічі.

2370	1997
Pojemność silnika / Moc	Rok produkcji pojazdu
2515	995
Dopuszczalna masa całkowita	Dopuszczalna ładowność
XXX	0
Limitacja	Rezerwaowy dopuszczalny nacisk osi
XXX	5
Dopuszczalna masa całkowita z przyczepą	Liczba miejsc
KP/AAA1544974	
Data pierwszej rejestracji 20-07-1999	
Najnowsze badanie techniczne do dnia 20-07-2001	
23-07-2001	
Data	
Pojazd	
Właściciel	
Adres	
BAGDANSKI	
Nr PESEL/VEJON 67032108658	
STAROSTWO POWIATOWE 97-500 Radomsko, ul. L. Cieszeńskiego 22 tel. 844/6839928 fax 844/6834395 Województwo Świętokrzyskie	
DR/AAA7247299	

Водяний знак: «PL» в овальній рамці

Люмінесценція в УФ: папір залишається темним, червоні і голубі захисні волокна стають видимими, номер документа флуоресцює зеленим кольором

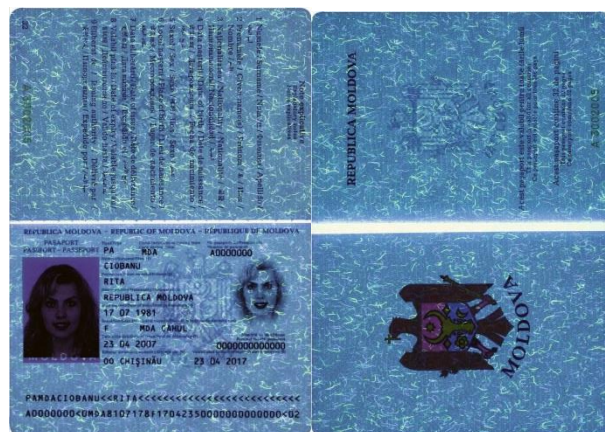
МОЛДОВА
національний паспорт зразку 2005 року

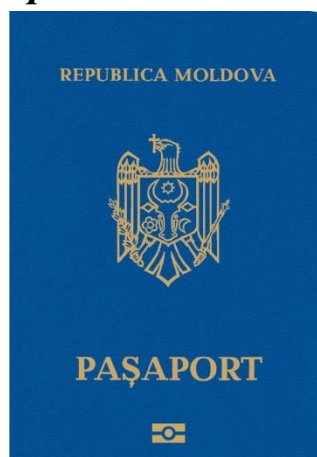
Обкладинка з синтетичного матеріалу. Герб і текст на обкладинці нанесені тисненням фольгою бронзового кольору. Зшивка паспорту ниттю білого кольору, що в УФ люмінесціює блакитним кольором. Весь серійний номер надрукований високим друком. Сторінка даних після заповнення покривається ламінуючою плівкою. Всі зображення нанесені плоским офсетом, текст та номери сторінок – високим друком. Водяний знак має вигляд чотирьох пелюсткової квітки, в папері сторінок також присутні невидимі волокна.

УФ захист: невидимі при денному світлі волокна люмінесціюють світло-жовто-зеленим кольором.

національний паспорт зразку 2008 року з безконтактним електронним носієм

Люмінесценція в УФ

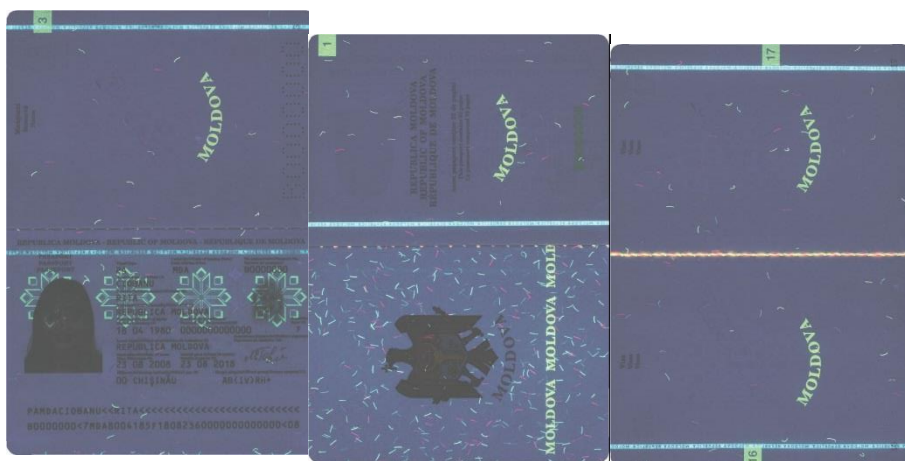

національний паспорт зразку 2009 року

УФ захист

Перша версія техпаспорту

Водяний знак: відсутній. В УФ залишається темним, з'являється напис з нахилом "REPUBLICA MOLDOVA".

Документ надрукований способом кольорової електрофотографії, на зворотному боці наявна кінєграма.

Друга версія техпаспорту

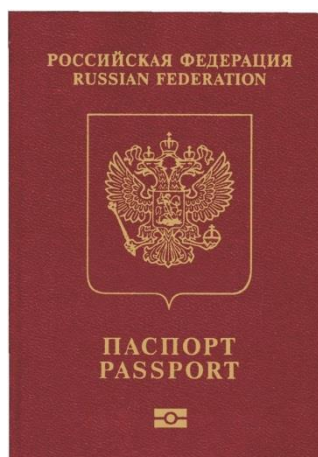

Серійний номер документу червоного кольору (і цифри і букви) нанесений способом плоского друку і 6 цифр червоного кольору нанесено способом високого друку

Водяний знак має вигляд хвилястих ліній.

В УФ папір дає яскраву білу люмінесценцію, також люмінесціюють номер документа (серія світиться яскравіше, ніж цифри номеру), букви «MD» усередині еліпса на всьому лицьовому боці, «R» на всьому зворотному боці.

РОСІЯ

Обкладинка з синтетичного матеріалу. Герб, текст і позначка про безконтактний електронний носій на обкладинці нанесені тисненням фольгою золотого кольору. Зшивка паспорту ниттю помаранчево-червоного кольору, що в УФ люмінесціює червоним кольором. Серійний номер перфорований. Всі зображення нанесені плоским офсетом, для гільоширних візерунків використовувався

інтагліо друк. Водяний знак має вигляд повторюваного надпису «РОССИЯ».

УФ захист

Техпаспорт старого зразку

Для отримання зображень використовувався плоский офсетний друк з ірисовим розклатом. Номер бланка 2 цифри, 2 літери, 6 цифр нанесено способом високого друку.

УФ люмінесценція: папір залишається темним, кольорові захисні волокна стають видимими, номер документа і частини захисного малюнка флуоресціюють.

Техпаспорт нового зразку

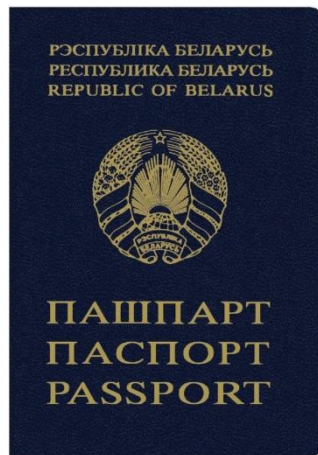

Для друку фонових зображень використовувався ірисовий розкат. Номер бланка: 2 цифри, 2 літери, 6 цифр нанесено високим способом друку. Мікротекст знаходиться вгорі на зворотному боці - 2 строчки (нитки) з мікротекстом.

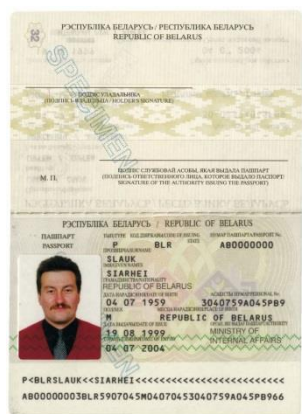
В УФ папір залишається темним, кольорові захисні волокна стають видимими.

БІЛОРУСЬ

Національний паспорт

Обкладинка з синтетичного матеріалу. Герб, текст і позначка про безконтактний електронний носій на обкладинці нанесені тисненням фольгою золотого кольору. Зшивка паспорту ниттю білого кольору, що в УФ люмінесціює зеленим кольором. Серійний номер перфорований. Всі зображення нанесені плоским офсетом, для захисних сіток використовується ірисовий розкат. Водяний знак двотоновий, має вигляд повторюваних розеток з надписом «РБ».

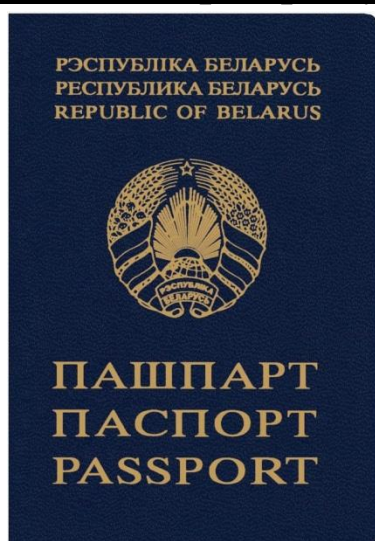

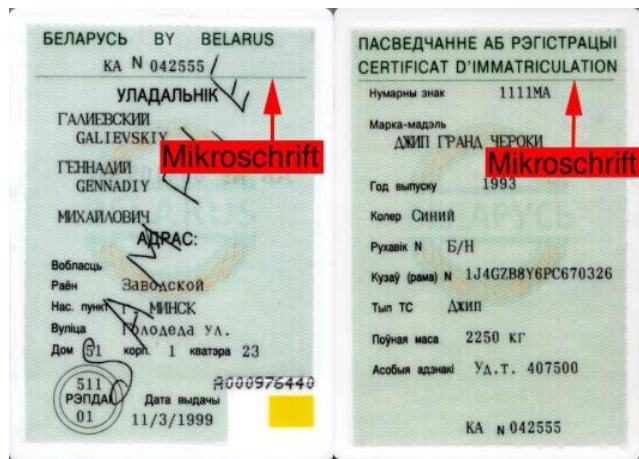

УФ захист

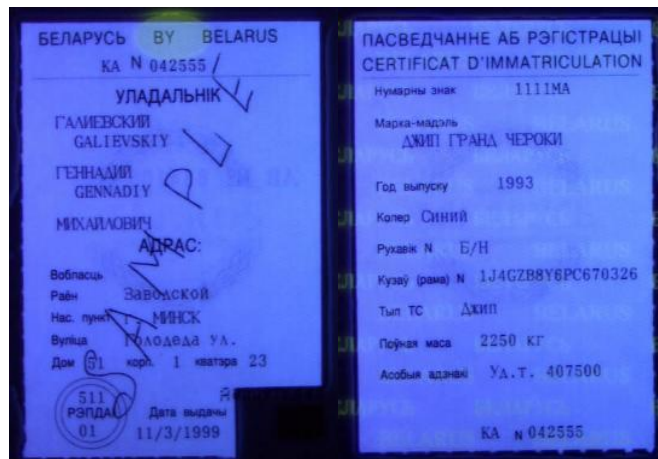

Нацiональнiй пашпарт зразку 2006 року

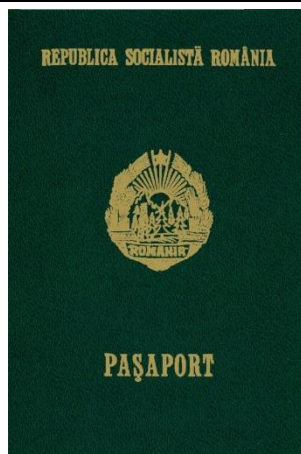
Бланк документу надрукований плоским офсетним друком. Водяний знак - відсутній. Документ заламіновано. У верхній частині обох сторін документу наявні лінії вигляді мікротексту.

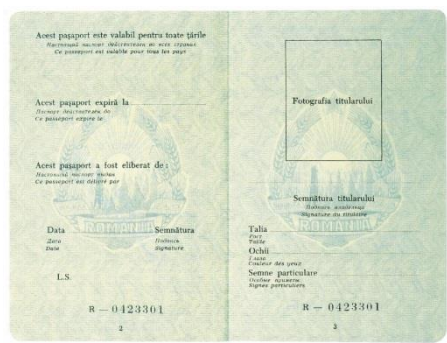

В УФ папір люмінесціює яскраво білим кольором. На лицьовому на захисній плівці наявний еліпс, що світиться жовтим кольором. На зворотному боці повторюваний надпис «BELARUS» світиться жовтим кольором.

РУМУНІЯ

національний паспорт

національний паспорт зразку 2002 року

Обкладинка з синтетичного матеріалу. Герб і текст на обкладинці нанесені тисненням фольгою золотого кольору. Зшивка паспорту трьохкольоровою ниттю. Серійний номер перфорований. Гільоширний герб з надписом «ROMANIA» нанесені глибоким друком, інші зображення – плоским офсетом. Водяний знак має вигляд герба.

національний паспорт зразку 2008 року

УФ захист

Технічний паспорт старого зразка

Всі зображення отримані растрованим офсетним друком. Літера в номері бланка способом плоского друку, а сім цифр - високим друком. В УФ папір світиться яскраво білим кольором, інші елементи захисту відсутні.

Водяний знак слабовидимий у вигляді букв «RSR»

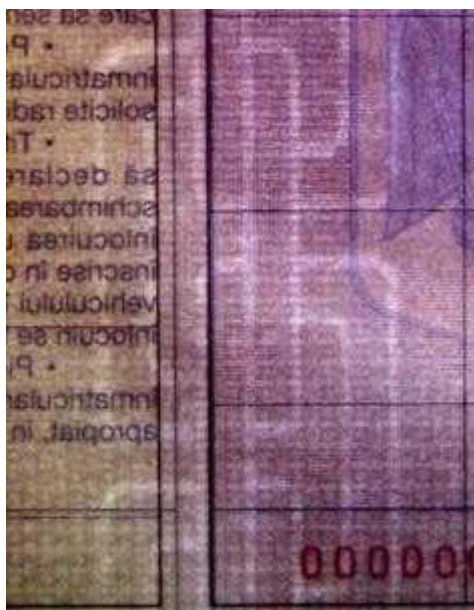

Технічний паспорт нового зразка

Текст бланка лицьової сторони нанесений способом глибокого друку, ірисовий розкат використовується на ділянках переходу сторінок. В гільоширному візерунку знаходиться приховане зображення слова «ROMANIA» і мікротекст з словом «ROMANIA». Цифри номеру бланка на всіх сторінках нанесено способом високого друку.

Водяний знак

В УФ папір залишається темним, номер документа люмінесцюють помаранчевим кольором, текст бланка на зовнішньому боці флуоресціює, захисні волокна світяться блакитним кольором, на зовнішньому боці люмінесцюють три великі герби.

Лицьовий бік

В УФ папір залишається темним, меланжеві волокна стають видимими (не в усіх замовленнях завжди).

MAGYAR KÖZTARSASAG

JÁRMŰ FORGALMI ENGEDÉLY **H** **MŰSZAKI LAP**
Certificat d'immatriculation

A RENDSZÁM [REDACTED] GYÁRTÁSI ÉV. 1999

E ALVÁZSÁM [REDACTED]

MOTORISZÁM [REDACTED] HAJTÓANYAG [REDACTED]

FAJTA [REDACTED] TELJESÍTMÉNY(KW) [REDACTED]

D GYÁRTÁMY [REDACTED] SZÁLLÍTHATÓ SZEMÉLYEK SZÁMA [REDACTED]

TÍPUS 342 24

SZÍN sz. kék (15) HENGERÜRTARTALOM (cm³) [REDACTED]

G SAJÁT TÖMEG(Kg) 6600 SERECSÉGVÁLTO [REDACTED]

B M. LEONÁGYÓBÓ Ö. TÖMEG(Kg) 36000 KÖRNYEZETVÉDELMI OSZTÁLY [REDACTED]

F ELSŐ NYILV. VÉTEL IDŐP. 1999.01.14 AA23761

C ÜZEMTARTÓI NEVE [REDACTED] ÜZEMTARTÓI LAP

• TERMESZETES SZEMÉLY

NEV [REDACTED]

ANYJA NEVE [REDACTED]

SZÜL. HELY, IDŐ [REDACTED]

• JOGI SZEMÉLY

Formulárnummer

C ÜZEMTARTÓI LAKCIME, SZÉKHELYE, TELEPHELYE [REDACTED]

NYILV. ÉV. 1999.01.14

FORGALMI ENGEDÉLY SZÁMA AA23761

RENDZÁM F7L-566

TULAJDONOS ADATAI

NEV [REDACTED]

ANYJA NEVE [REDACTED]

SZÜL. HELY, IDŐ [REDACTED]

VEVŐ ADATAI

NEV [REDACTED]

ANYJA NEVE [REDACTED]

SZÜL. HELY, IDŐ [REDACTED]

VEVŐ LAKCIME, SZÉKHELYE, TELEPHELYE [REDACTED]

BEJELENTŐ LAP

NYILV. ÉV. 1999.01.14

FORGALMI ENGEDÉLY SZÁMA AA23761

RENDZÁM F7L-566

Для друку використовувався плоский офсет з ірисовим розклатом. Номер бланка нанесений способом високого друку. Усі лінії, на яких вносяться дані на лицьовому та зворотньому боці містять мікротекст На зворотньому боці розташована смужка фольги з оптично змінними елементами. Номер документа в бланку двічі вписується від руки.

В УФ папір залишається темним, кольорові меланжеві волокна стають видимими, частини фонові сітки флуоресціюють червоним і жовто-зеленим кольорами, надрукований номер документа люмінесціює зеленим кольором.

Водяний знак

Тема 3

Види підробки документів та способи їх виявлення

Годин на тему – 1
Занять – 1 (1 академічна година)

Навчальна мета: сформувати у патрульних поліцейських поняттєво-категоріальний апарат щодо підробки документів, що посвідчують особу та її громадянство в Україні та документи іноземних країн, а також систематизувати знання про особливості захисних елементів документів під час їх виготовлення.

Міжтематичні зв'язки: кримінальне право, криміналістика, кримінальний процес, судові експертизи.

План лекції

1. Види підробки документів. Способи підробки. Ознаки підробки.

2. Підстави для перевірки документів у громадян працівниками поліції

3. Кримінальна відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень в частині підробки та використання підроблених документів

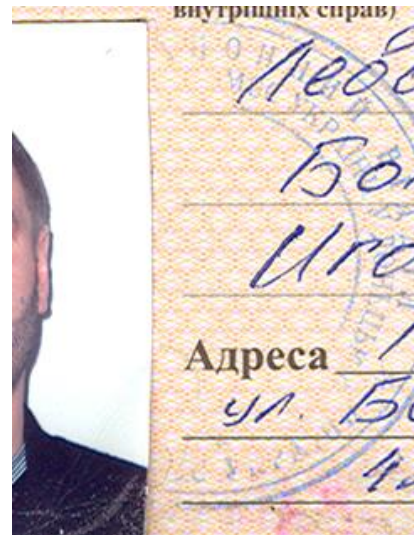
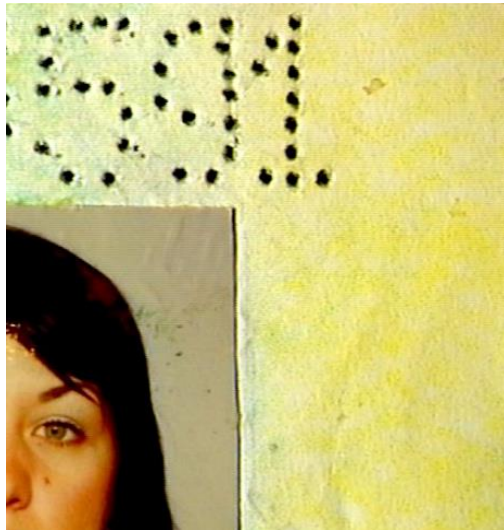
1. Види підробки документів. Способи підробки. Ознаки підробки.

Практика дозволяє відрізнити два види підробки документів: **«повна»** підробка, коли документ виготовляється повністю саморобним способом, і **«часткова»** підробка, коли в дійсний документ вносяться певні зміни.

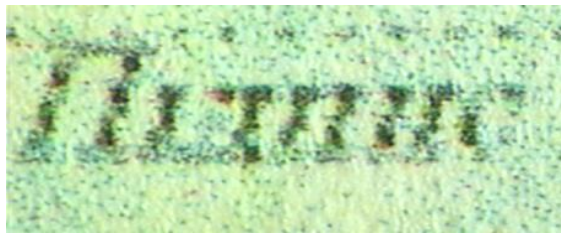
Повна підробка документа, при якій досягається максимальна схожість з оригіналом, вимагає від злочинця, крім певних навичок, мати у своєму розпорядженні необхідні для цього матеріали: шрифти, аналогічні друкарські пристрої і т.д. Тому, повна підробка бланків документів, виконана з відтворенням всієї системи захисту, зустрічається вкрай рідко. Більш часті випадки відтворення окремих елементів, наприклад бланків, імітуючих справжню основу документу.

При «повній» підробці документа наявні наступні ознаки:

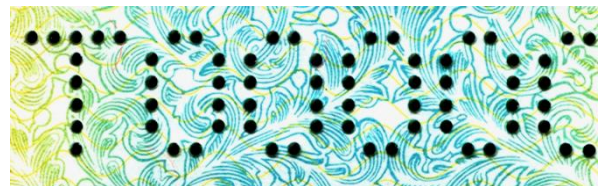
- відсутність відбитку печатки на фотографії;

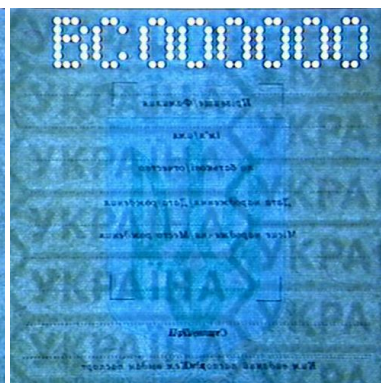
- спосіб нанесення зображень документа не відповідає дійсному, що проявляється у поганій якості зображень захисних сіток, текстів та мікродруку;

- перфорація серійного номера документа не відповідає дійсній, що проявляється у нерівній лінії строки, різним діаметром отворів, тощо;

- водяні знаки відсутні або не відповідають дійсним;

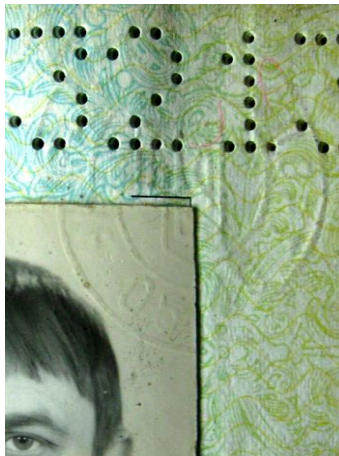
- ультрафіолетовий захист відсутній або не відповідає дійсному.

На сьогоднішній день, найчастіше злочинці використовують «часткову» підробку документа із застосуванням:

- заміни фотокартки власника документа;
- внесення змін у документ шляхом підчистки та дописки;
- заміни сторінок документа.

При заміні фотокартки власника документа наявні наступні ознаки:

- відбиток на фотокартці не збігається з відбитком на сторінці документа;

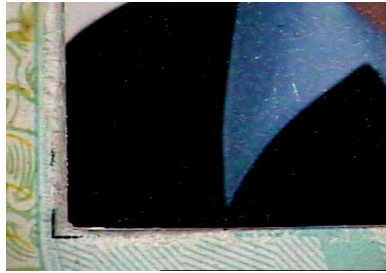
- наявність відбитку печатки на сторінці документа та відсутність його на фотокартці;

- фотокартка складається з декількох слоїв, які не відповідають за розміром один одному;

- пошкодження захисної сітки бланку документа біля фотокартки;

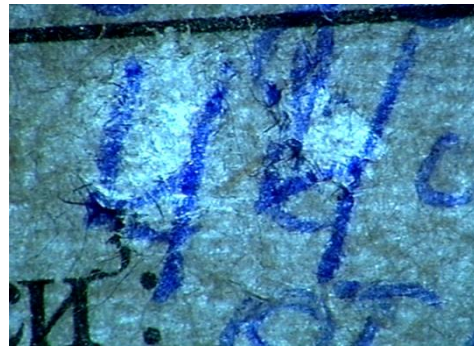
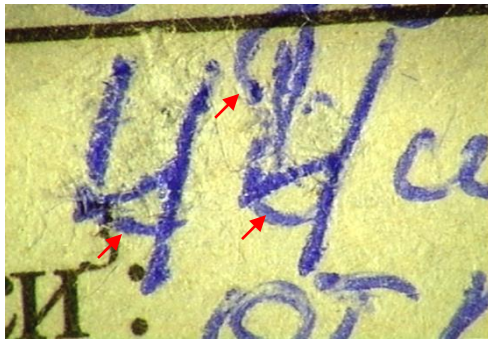

- записи перекриваються фотокарткою.

При внесенні змін у документ шляхом підчистки та дописки, наявні наступні ознаки:

- порушення проклейки паперу документа (підняття волокон паперу);
- наявність сторонніх штрихів, які не входять у конфігурацію літер та цифр;
- потоншення шару паперу, що добре спостерігається у наскрізних променях;
- наявність у літерах (цифрах) декілька барвників близьких за кольором, повторне доведення та виправлення символів, наявність первинних записів, які видимі в ультрафіолетових променях.

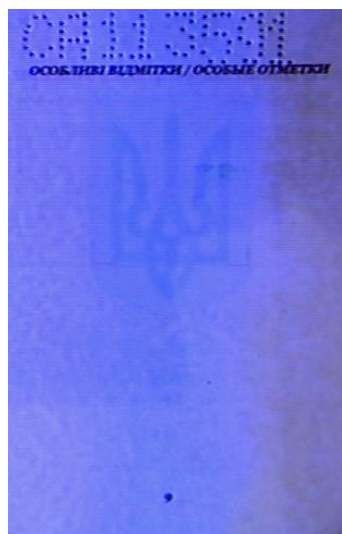

При заміні сторінок документа наявні наступні ознаки:

- нерівна лінія строчки при прошивці сторінок документа ;

- ультрафіолетовий захист відсутній або не відповідає діючому.

Принципи підробки в залежності від виду документу не відрізняються один від одного, тобто підробка пластикових посвідчень водія не буде суттєво відрізнятися від підробки пластикового свідоцтва про реєстрацію ТЗ. Аналогічно з підробкою паперових паспортів та інших документів на паперовій основі.

2. Підстави для перевірки документів у громадян працівниками поліції

Згідно зі статтею 32 Закону України "Про Національну поліцію" поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у спосіб, який дає можливість поліцейському прочитати та зафіксувати дані, що містяться в документах, у таких випадках:

1. Якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи;
2. Якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;
3. Якщо особа перебуває на території чи об'єкті із спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;
4. Якщо в особі є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;
5. Якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;
6. Якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

Співробітник поліції не має права вилучати документ, що посвідчує особу, наприклад, паспорт.

У разі відсутності документа, що посвідчує особу, співробітник поліції має право доставити особу в найближчий пункт поліції, де повинен в комп'ютерній базі перевірити інформацію про особу. Час, який особа проводить в пункті поліції **не повинен перевищувати 3 години**. Також

особа має право зателефонувати своїм рідним/друзям з проханням доставити паспорт в даний пункт поліції

3.Кримінальний кодекс України передбачена відповідальність за вчинення кримінальних правопорушень в частині підробки та використання підроблених документів.

Стаття 318 ККУ. Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів (санкція статті передбачає покарання від штрафу, у розмірі до 50 НМДГ, до позбавлення волі до 5 років).

Стаття 358 ККУ. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів (санкція статті передбачає покарання від штрафу, у розмірі до 70 НМДГ до позбавлення волі до 5 років).

Стаття 366. Службове підроблення(санкція статті передбачає покарання від штрафу, у розмірі до 50 НМДГ або обмеженням волі до 3 років , з позбавленням права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю на той самий строк, або позбавлення волі до 5 років з позбавленням права обіймати певні посади та займатися певною діяльністю).

Стаття 199. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (санкція статті передбачає покарання у вигляді позбавлення волі від 3 до 12 років з конфіскацією майна).

Практичне заняття

Тема «Основні елементи захисти документів. Документи, що засвідчують особу».

План практичного заняття (1 год)

1. Визначити захисні елементи документів, які роздані для огляду.
2. Скласти описову частину огляду документа з ознаками підробки у рапорті поліцейського.

Методичні вказівки щодо проведення.

Слухачам роздаються різні види бланків документів, як справжніх так і підроблених, а також оптичні прилади – лупи, ліхтарики, ультрафіолетові лампи з метою огляду документів та виявлення захисних елементів бланків чи їх відсутність. Під час проведення заняття відбувається обговорення можливих варіантів вирішення практичних завдань. Всі відповіді мають бути обґрунтовані з використанням тексту матеріалів до теми та нормативних документів.

Слухачі, у письмовій формі описують оглянуті документи та вказують за ознаки підробки.

Час виконання : до 40 хвилин.

Практичне заняття

Тема «Види національних посвідчень водія та свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів та елементи їх захисту.

Документи іноземних країн (Польща, Молдова, РФ, Білорусь, Румунія, Угорщина), що засвідчують особу або супроводжують транспортні засоби»

План практичного заняття (1 год)

1. Визначити захисні елементи документів, які роздані для огляду, а саме національних посвідчень водія, свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів, документи іноземних країн (Польща, Молдова, РФ, Білорусь, Румунія, Угорщина), що засвідчують особу або супроводжують транспортні засоби.

2. Скласти описову частину огляду документа.

Методичні вказівки щодо проведення.

Слухачам роздаються різні види бланків документів, справжніх, а також оптичні прилади – лупи, ліхтарики, ультрафіолетові лампи з метою огляду документів та виявлення захисних елементів бланків. Під час проведення заняття відбувається обговорення можливих варіантів вирішення практичних завдань. Всі відповіді мають бути обґрунтовані з використанням тексту матеріалів до теми та нормативних документів.

Слухачі, у письмовій формі описують оглянуті документи та вказують елементи захисту.

Час виконання : до 40 хвилин.

Практичне заняття

Тема «Види підробки документів та способи їх виявлення»

План практичного заняття (1 год)

1. Визначення видів, способів та ознак підробки документів.
 2. Тактика перевірки документів у громадян працівниками поліції.
-

Методичні вказівки щодо проведення.

Слухачам роздаються різні види бланків документів з ознаками підробки, а також оптичні прилади – лупи, ліхтарики, ультрафіолетові лампи з метою огляду документів та виявлення ознак підробки.

Під час проведення заняття відбувається обговорення можливих варіантів вирішення практичних завдань. Всі відповіді мають бути обґрунтовані з використанням тексту матеріалів до теми та нормативних документів.

Час виконання : до 40 хвилин.

ВИСНОВКИ

Пройшовши курс «Перевірка документів та виявлення ознак підробки» патрульні поліцейські сформують поняттєво-категоріальний апарат щодо документів, що посвідчують особу, її громадянство та спеціальний статус, особливостей захисту та підробки документів. При виконанні службових обов'язків, у частині перевірки документів у особи, з метою її ідентифікації, поліцейський вмітиме виявити ознаки підробки документу неозброєним оком, правильно описувати їх у документах (рапортах) та знати алгоритм своїх дій, у випадку виявлення ознак підробки.

Також знатиме тактичні прийоми при перевірці документів, що убезпечить його від непередбачуваних негативних обставин (напад на поліцейського, спроба заволодіння табельною зброєю поліцейського тощо).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov>.

Відомчі нормативно-правові акти:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України: Наказ МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: Наказ МВС України від 03.11.2015 № 1339. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (зі змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 р. № 357. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Про затвердження Положення про Експертну службу МВС України: Наказ МВС України від 03.11.2015 р. № 1343 (зі змінами).URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Підручники, навчальні посібники, монографії та статті

1. Дуфенюк О. М. Експертиза у кримінальному провадженні за законодавством України та Польщі: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 272 с.

2. Комаха В. О. Ганс Гросс – один із піонерів і «батько» світової криміналістики. *Юридические записки*. 2014. № 1. С. 110–117.

3. Криміналістична техніка: визначення та ілюстрації: навч. наоч. посіб. / В. М. Бараняк, О. М. Гумін, В. Л. Ортинський, А. С. Крижановський; за заг. ред. В. Л. Ортинського. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 144 с.

4. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Чорноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексєєв та ін. К.: ЦУЛ, 2015. 544 с.

5. Криміналістика: підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 948 с.

6. Криміналістика: питання і відповіді: практ. посібник / за ред. А. В. Кофанова. К.: ЦУЛ, 2017. 280 с.

7. Криміналістика: підруч. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг, В.М. Плетенець, Ю.А. Чаплинська. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро: ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.

8. Криміналістика: навч. посібник в 2-х т. / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петраєв. Т. 1. Уступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка. К.: НТУУ «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського», 2017. 374 с.

9. Криміналістика: підручник у 2 т. Т. 1 / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В.О. Коновалова та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Х.: Право, 2019. 456 с.

10. Криміналістика: підручник у 2 т. Т. 2 / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Х.: Право, 2019. 328 с.

11. Криміналістика: навч. посібник для підготовки до іспитів / укл. І. Тетарчук, Т. Дяків. К.: ЦНЛ, 2020. 200 с.

12. Криміналістична тактика: навч. посібник / за ред. М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвою. К.: Алерта, 2016. 244 с.

13. Методика розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк, О.В. Захарова та ін.; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 2-ге вид., перероб. та допов. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 312 с.

14. Настільна книга слідчого (детектива). Коментар, зразки та бланки процесуальних документів: практ. посібник / за ред. О. М. Бандурки, В. В. Тищенко. К.: ЦУЛ, 2017. 280 с.

15. Настільна книга слідчого Національної поліції України: практ. посібник / Дрозд А. В., Дрозд В. Ю., Дрозд О. Ю. та ін. К.: ЦУЛ, 2017. 480 с.

Інформаційний ресурс

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.

2. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. URL: <http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf>.

3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

4. Офіційний веб-сайт Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. URL: <https://www.gp.gov.ua>.

6. Єдиний веб-ресурс органів виконавчої влади України. URL: www.kmu.gov.ua.

7. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: www.mvs.gov.ua.

8. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstatsat.gov.ua.

9. Інформаційний центр Міністерства юстиції України. URL: www.informjust.kiev.ua.

10. Веб-сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України. URL: <https://dnдекс.mvs.gov.ua>

11. Протокол: юридичний інтернет-ресурс (цікаві судові рішення в кримінальному судочинстві, база рішень «Протокол» тощо). URL: <https://protocol.ua>.

12. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua.

13. Веб-сайт Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua.

14. Веб-сайт Львівського державного університету внутрішніх справ. URL: <http://www.lvduvs.edu.ua>.

15. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». URL: <http://wikipedia.org>.
16. Підручники з криміналістики. URL: <http://studentbooks.com.ua>.
17. Електронна студентська бібліотека. URL: <http://www.student-lib.net>.
18. Студентський юридичний портал України. URL: http://the-law.at.ua/load/juridichna_literatura/kriminalistika.